

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Daňová optimalizace jako součást podnikatelského záměru
Diplomová práce

2021

Bc. Andrea Staňková

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Andrea Staňková**
Osobní číslo: **E19679**
Studijní program: **N0413A050009 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Ekonomika a management podniku**
Téma práce: **Daňová optimalizace jako součást podnikatelského záměru**
Zadávací katedra: **Ústav podnikové ekonomiky a managementu**

Zásady pro vypracování

Cílem práce je vypracování případové studie zaměřené na daňovou optimalizaci podnikatelské činnosti ještě před zahájením podnikání, a to zejména z pohledu daně z příjmů a daňového zatížení práce včetně pojistných odvodů.

Osnova:

- Charakteristika problematiky daňové optimalizace.
- Vymezení daňových aspektů s.r.o. a OSVČ.
- Případová studie-daňová optimalizace s.r.o vs. OSVČ.
- Výpočet daně z příjmů a daňového zatížení.
- Vyhodnocení výsledků.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 50 stran**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

CORDES, Joseph J., Robert D. EBEL a Jane GRAVELLE. The Encyclopedia of Taxation & Tax Policy. The Urban Insitute, 2005. ISBN 978-08-7766-752-0.
DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK. Daňová evidence podnikatelů 2020. Praha: Grada, 2020. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-2711-035-3.
DVOŘÁKOVÁ, Veronika. Zdaňování příjmů fyzických a právnických osob 2019. Vydání čtvrté. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-315-2.
GARSHENKO, Irina V. Optimization of the Taxation System: Preconditions, Tendencies, and Perspectives. Springer, 2018. ISBN 978-30-3001-514-5.
KLIMEŠOVÁ, Ludmila. Daňová optimalizace. Praha: Ústav práva a právní vědy, 2014. Právo a management. ISBN 978-80-87974-06-3.
KUBÁTOVÁ, Květa. Daňová teorie a politika. 7., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7598-165-3.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Vít Jedlička, Ph.D.**
Ústav podnikové ekonomiky a managementu

Datum zadání diplomové práce: **1. září 2020**
Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2021**

L.S.

---

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D.
děkan

---

doc. Ing. Marcela Kožená, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. září 2020

Prohlašuji:

Práci s názvem Daňová optimalizace jako součást podnikatelského záměru jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30.04.2021

Andrea Staňková v. r.

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych ráda poděkovala vedoucímu své práce Ing. Vítovi Jedličkovi, Ph.D. za jeho odbornou pomoc, cenné rady a připomínky, které mi pomohly při zpracování diplomové práce.

ANOTACE

Tato práce se zabývá problematikou daňové optimalizace podnikatelské činnosti před zahájením podnikání. Zaměření je především na daň z příjmů a výši daňového zatížení zahrnujícího odvody na pojistné. Teoretická část vymezuje daňové aspekty s.r.o. a OSVČ a charakterizuje problematiku daňové optimalizace. Praktická část se zabývá případovou studií a výpočtem celkového daňového zatížení pomocí efektivní daňové sazby. V závěru této práce jsou shrnuty všechny zjištěné poznatky. Je také vybrána nejvhodnější forma podnikání se zaměřením na daňového zatížení.

KLÍČOVÁ SLOVA

Daňová optimalizace, daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob, daňové zatížení

TITLE

Tax Optimization as Part of a Business Plan

ANNOTATION

This thesis deals with the topic of tax optimization of business activity before starting the business. It is focused on income tax and tax burden including insurance contribution. The theoretical part defines tax aspects such as s.r.o. and OSVČ and characterizes issue of tax optimization. The practical part deals with the case study and calculates the total tax burden using effective tax rate. The conclusion of this thesis contains a summary of all expert knowledges. The most eligible form of business focused on tax burden has been selected.

KEY WORDS

Tax optimization, personal income tax, corporate income tax, tax burden

OBSAH

ÚVOD	11
1 DAŇOVÁ OPTIMALIZACE	13
1.1 Daňové plánování	15
1.1.1 Agresivní daňové plánování	15
1.2 Možnosti mezinárodní daňové optimalizace	15
1.3 Nelegální daňová optimalizace	17
1.4 Digitalizace ekonomiky a digitální daň	19
1.5 Typické oblasti legální daňové optimalizace v ČR	19
2 VYMEZENÍ DAŇOVÝCH ASPEKTŮ S.R.O. A OSVČ	27
2.1 Daň z příjmů právnických osob	27
2.1.1 Poplatníci daně z příjmů PO	27
2.1.2 Předmět daně z příjmů PO	28
2.1.3 Příjmy osvobozené od daně z příjmů PO	28
2.1.4 Metodika stanovení základu daně z příjmů PO	28
2.1.5 Sazba daně z příjmů PO	29
2.1.6 Sazba daně z příjmů PO	30
2.1.7 Možnosti odměňování společníků	30
2.1.8 Příspěvky na sociální zabezpečení a všeobecné zdravotní pojištění u PO	31
2.2 Daň z příjmů u osoby samostatně výdělečně činné	32
2.2.1 Subjekt daně z příjmu fyzických osob	32
2.2.2 Předmět daně z příjmů FO	32
2.2.3 Uplatnění paušálních výdajů	33
2.2.4 Příjmy osvobozené od daně z příjmů FO	34
2.2.5 Spolupracující osoba	34
2.2.6 Metodika stanovení základu daně z příjmů FO	34
2.2.7 Sazba daně z příjmů FO	35
2.2.8 Sleva na dani pro poplatníky daně z příjmů FO	36
2.2.9 Daňové zvýhodnění pro poplatníky daně z příjmů FO	36
2.2.10 Příspěvky na sociální pojištění OSVČ	37
2.2.11 Příspěvky na zdravotní pojištění OSVČ	37
2.2.12 Švarcsystém	38

2.3	Výhody a nevýhody jednotlivých forem podnikání	38
2.3.1	Výhody a nevýhody OSVČ	39
2.3.2	Výhody a nevýhody s.r.o.	39
2.4	Efektivní daňová sazba	39
3	PŘÍPADOVÁ STUDIE-DAŇOVÁ OPTIMALIZACE S.R.O. VS. OSVČ	41
3.1	Daňová optimalizace v oblasti rozdělení zisku společníkům u s.r.o.	44
3.2	Daňová optimalizace volbou výdajů u OSVČ	45
3.3	Paušální daň u OSVČ	46
3.4	Daňová optimalizace OSVČ využitím spolupracující osoby	46
3.5	Daňová optimalizace s.r.o. využitím spolupracující osoby	47
3.6	Daňová optimalizace využitím úroků z úvěru a odpisů.....	47
4	VÝPOČET DANĚ Z PŘÍJMŮ A DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ	49
4.1	Daňová optimalizace v oblasti rozdělení zisku společníkům u s.r.o.	49
4.2	Daňová optimalizace volbou výdajů u OSVČ	56
4.3	Paušální daň u OSVČ	59
4.4	Daňová optimalizace OSVČ využitím spolupracující osoby	60
5	VYHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ	65
5.1	Vyhodnocení výsledků s.r.o.....	65
5.2	Vyhodnocení výsledků OSVČ.....	67
5.3	Porovnání výše zdanění u s.r.o. a OSVČ	68
	ZÁVĚR	71
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	73

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 – Sazba daně z příjmů v daňovém ráji	16
Tabulka 2 – Daňové odpisy – délka odepisování	21
Tabulka 3 – Rovnoměrné odpisy	21
Tabulka 4 – Zrychlené odpisy	22
Tabulka 5 – Doba odepisování finančního leasingu	24
Tabulka 6 – Postup výpočtu daně z příjmů PO	29
Tabulka 7 – Paušální výdaje podle druhu podnikatelské činnosti	33
Tabulka 8 – Výpočet daně z příjmů FO	35
Tabulka 9 – Scénáře příjmů v Kč	41
Tabulka 10 – Roční náklady v Kč	42
Tabulka 11 – Splácení vozidla v Kč	43
Tabulka 12 – Zrychlené odepisování vozidla v Kč	43
Tabulka 13 – Slevy na dani v Kč	44
Tabulka 14 – Metodika výpočtu daňového zatížení	44
Tabulka 15 – Daňová úspora z úroků v Kč	47
Tabulka 16 – Daňová úspora z odpisů v Kč	48
Tabulka 17 – Výplata podílu na zisku společníka v Kč za rok	50
Tabulka 18 – Výplata mzdy jednateli v Kč za rok	52
Tabulka 19 – Výplata zisku s kombinací DPP v Kč	54
Tabulka 20 – Výplata zisku s kombinací DPP a manželkou	55
Tabulka 21 – Skutečné x paušální výdaje – realistický scénář	56
Tabulka 22 – Porovnání paušálních výdajů a paušální daně	59
Tabulka 23 – Využití spolupracující osoby v Kč – 50 %	61
Tabulka 24 – Využití spolupracující osoby v Kč – 18 %	62
Tabulka 25 – Daňové zatížení OSVČ se spolupracující osobou, když manželka má zaměstnání v Kč	63
Tabulka 26 – Daňové zatížení OSVČ bez spolupracující osoby, když manželka má zaměstnání v Kč	64
Tabulka 27 – Porovnání výše zdanění s.r.o a OSVČ v Kč	69

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – Možnost minimalizace daňové povinnosti	17

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 – Základní možnosti výplaty zisku z s.r.o	53
Graf 2 – Porovnání výše zdanění u skutečných výdajů a paušálních výdajů	58
Graf 3 – Porovnání výše zdanění skutečných a paušálních výdajů bez slevy na manželku	58
Graf 4 – Porovnání výše zdanění u paušálních výdajů a paušální daně	60
Graf 5 – Vliv odpisů a úroků na daňové zatížení	66
Graf 6 – Složení daňového zatížení s.r.o.	67
Graf 7 – Složení daňového zatížení OSVČ	68

SEZNAM ZKRATEK

a.s.	Akciová společnost
DPP	Dohoda o provedení práce
FO	Fyzická osoba
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
PO	Právnícká osoba
Sb.	Sbírka zákonů
s.r.o.	Společnost s ručením omezeným
SVČ	Samostatně výdělečně činná
ZDP	Zákon o daních z příjmů
ZOK	Zákon o obchodních korporacích
ZoR	Zákon o rezervách

ÚVOD

Daně tvoří v každé zemi nejvýznamnější část veřejných příjmů a jsou tak předmětem častých diskuzí. Z pohledu daňového subjektu je povinnost platit daň pouze odliv finančních prostředků, a proto dochází ke snaze o její minimalizaci. Daňový poplatník však musí dodržovat příslušné právní předpisy, aby nedošlo ke sporu se správcem daně. Tento postup podnikatelských subjektů bývá označován jako daňová optimalizace.

Diplomová práce se zabývá daňovou optimalizací podnikatelské činnosti, ještě před zahájením podnikání. Motivací ke zvolení tohoto tématu byl zájem o zdokonalení vědomostí v oblasti daňové problematiky a dále také prohloubení znalostí nabytých studiem.

Daňové plánování by mělo být součástí každého podnikatelského plánu, jelikož správným využitím daňových nástrojů může dojít ke značné finanční úspoře. Důležité je zůstat v zákonných mantinelech. Práce tedy pokrývá téma daňové optimalizace OSVČ a s.r.o., což by mělo vést k výběru nejvhodnější formy podnikání z pohledu daňového zatížení.

Problematika zdaňování příjmů je tématem, které je neustále aktuální a řídí se zákonem o č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Pokud chce poplatník zaplatit co nejméně na daních, musí se dobře orientovat v daňových zákonech a rozumět jejich interpretaci. Zákon o daních z příjmů je považován za hlavní zákon České daňové soustavy a vztahuje se na příjmy fyzických a právnických osob.

Daňové plánování a s ním spojená optimalizace zdanění bývá využívána pro srovnání jednotlivých alternativ daňových dopadů. Kalkulace budoucích zatížení je možné vytvořit i pro jednotlivé scénáře dalšího vývoje v podnikání a výsledkem jsou často návrhy a analýzy jednotlivých variant daňových řešení. Stále důležitější roli tvoří při plánování daňové informace, které jsou využívány pro vyhodnocení potřebných dat.

Cílem této práce je vypracování případové studie, která se zabývá daňovou optimalizací podnikatelské činnosti ještě před zahájením podnikání. Případová studie by měla být vypracována především z pohledu daně z příjmů a daňového zatížení, které obsahuje i odvody na pojistné. K naplnění cílů práce je použita literatura, která se vztahuje k českému daňovému systému a zákonům. Metodikou teoretické části je literární rešerše, která má vytvořit ucelený přehled informací souvisejících s daňovou optimalizací. V praktické části je využita především analýza jednotlivých dílčích složek daňové optimalizace a jejich vlivu na celkové daňové zatížení a odvody na pojistné, pro jehož porovnání je použita metoda efektivní daňové sazby.

Pro detailnější analýzu daňového zatížení, jsou vytvořeny pro obě formy podnikání tři scénáře vývoje příjmů – optimistický, realistický a pesimistický. V závěrečné kapitole práce je zhodnocena struktura daňového zatížení jednotlivých forem podnikání z pohledu daně z příjmů. Kapitola se zabývá také srovnáním výše daňového zatížení s.r.o. a OSVČ při aplikaci daňové optimalizace.

1 DAŇOVÁ OPTIMALIZACE

Daňová soustava je provázaný systém, který má zabezpečit příjmy do státního rozpočtu. Získané finanční prostředky bývají využity na zabezpečení fungování státní správy a veřejného sektoru. Daň představuje jednostranný přesun finančních prostředků od soukromého sektoru do veřejného sektoru. Podle Kubátové (2018, s. 15) se jedná o povinnou, nenávratnou, neúčelovou, neekvivalentní platbu, která se opakuje v časových intervalech, avšak může být za určitých okolností nepravidelná. Význam daní pro příjmy veřejných rozpočtů ČR je velmi důležitý, jelikož jejich podíl na celkových příjmech je více jak 90 %. Daň může být uložena pouze zákonem, což znamená, že pokud chce státní administrativa uložit nové daně, musí být předložen návrh parlamentu, kde musí být schválen a přijat jako zákon. Důležitou součástí daňového systému musí být také jeho transparentnost, která se odvolává na souměrnost informací mezi daňovou správou a subjektem daně. Zahrnuje mimo jiné jasně stanovené participační postupy a srozumitelná pravidla (Cordes, 2005, s. 429).

Za velmi sporný příklad se dají pokládat příspěvky na sociální zabezpečení (a též příspěvky na jiné druhy zákonného pojištění, např. zdravotního pojištění). Tyto příspěvky nesplňují přesné podmínky pro zařazení do kategorie daní, avšak mají některé vlastnosti, které se daním velmi přibližují. Mezi největší podobnosti patří jejich nedobrovolnost, jelikož je jejich platba určená zákonem (Kubátová, 2018, s. 16).

Mezi základní funkce daní patří fiskální funkce, kterou se rozumí získávání finančních prostředků do veřejných rozpočtů za účelem financování veřejných statků. Alokační funkce daní je uplatňována v případech, kdy tržní mechanismy nejsou schopny zajistit efektivnost v umístění, v alokaci zdrojů. Další je funkce redistribuční, která vychází z toho, že daně zmírňují rozdíly v příjmech, popř. majetku jednotlivých subjektů. Proto jsou vyšší příjmy nebo vyšší majetek zdaněn více a stát tím modifikuje prvotní distribuci důchodů. Stabilizační funkce je poměrně kontroverzní a každá škola na ni pohlíží jinak. Podle keynesiánské školy má vláda pomocí daní snižovat cyklické výkyvy v ekonomii, zatímco podle neoklasické by nemělo docházet k využívání daní k ekonomické regulaci a státním zásahům do tržní ekonomiky (Klimešová, 2014, s. 33).

Dá se říct, že již od dob Adama Smithe se toho moc nezměnilo na požadavcích kladených na dobrý daňový systém. Základními kritérii jsou efektivnost, pozitivní vlivy na ekonomické chování subjektů, spravedlnost a také právní funkčnost a politická průhlednost. Riegel (2007, s. 99) tvrdí, že každá vláda se snaží najít daňový systém, ve kterém je možné

dosáhnout co největšího výnosu, aby bylo možné financovat vše, co se od vlády očekává. Zároveň by však placení daně nemělo vést daňové poplatníky k vyvolání odporu k placení daní a daňovým únikům. Furnham a Argyle (2000 s. 124) uvádějí: „*Bezbolestná, široce přijímaná daň, která nepůsobí potíže a kterou lze snadno vybrat neexistuje.*“ Výše optimálního zdanění je tak nevyřešeným tématem a neustálým předmětem diskuzí ekonomů a politiků.

Daň z příjmů musí řešit každý podnikatel ihned v začátcích svého podnikání. Rozlišována je daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob. S daní z příjmů fyzických osob se setkává téměř každý ekonomicky aktivní občan, ať už se jedná o zaměstnance, pronajímatele nemovitosti nebo osobu samostatně výdělečně činnou, dále jako OSVČ. Podnikající právnické osoby, které jsou zapsány v obchodním rejstříku platí daň z příjmů právnických osob. Mezi právnické osoby se řadí společnost s ručením omezeným (dále již jako s.r.o.) akciová společnost (a.s.), družstvo a částečně také komanditní společnost.

Daňovou optimalizací se snaží daňový subjekt snížit legální cestou svou daňovou povinnost. Česká legislativa tuto možnost umožňuje prostřednictvím daňových zákonů. Snížení daňových povinností pomocí daňové optimalizace může vést k úspoře finančních prostředků, které může daňový subjekt použít například pro rozvoj podnikání. Pokud by se však jednalo o nelegální cestu, tak by se již nedalo hovořit o daňové optimalizaci, ale o daňovém úniku. Klimešová (2014, s 49) však uvádí, že hranice mezi tím, co je legální a co je již nelegální, je velmi tenká.

Legální politiky, které vedou k minimalizaci daňové povinnosti, využívají zákonných ustanovení, které umožňují, aby byly uplatněny daňové úlevy, osvobození od daně, využití odčitatelných položek, volba vhodného výpočtu odpisů atd. Na druhou stranu mezi nelegální způsoby patří metody předstírání vyšších příjmů, zatajování příjmů a majetků ke zdanění, podceňování zásob, prodej a nákup bez dokladu atd. (Klimešová, 2014, s. 47). V případě odhalení nelegální činnosti, je daňový subjekt potrestán. Míra postihu je závislá na výši neodvedené daně a také na skutečnosti, jestli se jednalo o záměrný nebo nezáměrný čin. K nezáměrnému činu dochází zpravidla při nesprávně uvedených informacích nebo při špatném pochopení zákonných ustanovení. Situace je řešena doměřením daňové povinnosti včetně úroků z prodlení a penále. Avšak v případě úmyslného činu zkrácení daně ve větším rozsahu může dojít ke klasifikaci trestného činu podle ustanovení § 240 až § 243 zákona č. 40/2009 Sb. trestního zákoníku (Klimešová, 2014, s. 47, 48). V případě nejednoznačnosti zákonných ustanovení a právních předpisů si mohou podnikatelé najímat daňové experty nebo právní poradce, aby se vyhnuli nelegálnímu snížení daňové povinnosti. Především 21. století je

obdobím digitalizace, která s sebou přináší pro daňový systém růst jeho transparentnosti, otevřenosti, ale hlavně možnost lepší kontroly (Garshenko, 2018, s. 231).

1.1 Daňové plánování

Daňové plánování lze podle Čapka (2009) definovat jako postup, při kterém má dojít k výběru nejvýhodnější daňové varianty při dodržení všech zákonných postupů. Jedná se o využití všech legálních prostředků, které vedou ke snížení daňové povinnosti ať už na vnitrostátní nebo mezinárodní úrovni.

V praxi představuje daňové plánování situaci, ve které plánuje poplatník své aktivity takovým způsobem, aby to bylo z hlediska zdanění co nejvýhodnější, ale byly dodrženy legální způsoby. Daňové plánování je důležité především pokud podnik zamýšlí, že rozloží své obchodní aktivity v nadnárodním měřítku. V případě mezinárodních společností nemusí být situace okolo legálního snížení daně vždy zcela jasná a srozumitelná. Nabízí se zde více řešení daňových záležitostí, které vytváří prostor právě pro daňové plánování.

1.1.1 Agresivní daňové plánování

Agresivní daňové plánování se dá charakterizovat jako takové plánování, kdy daňoví poplatníci snižují svou daňovou povinnost prostřednictvím opatření, která mohou být legální, ale jsou v rozporu s duchem zákona (Evropská komise, 2017). Nejen že tento typ plánování využívá mezeru v daňovém systému, ale také nesoulad daňových systémů. Může tedy dojít ke dvojímu nezdanění, ale také dvojímu odpočtu. Ve výsledku může agresivní daňové plánování na jednom území mít dopad i na jiná území. Evropská komise (2017) také uvádí, že agresivní daňové plánování velkých nadnárodních společností může mít negativní vliv na celkovou morálku daňových poplatníků. Míra agresivity bývá ovlivněna několika faktory. Může se jednat o postoj k riziku u vrcholového managementu mezinárodní společnosti, který většinou rozhoduje o strategii a finančním plánování. Ale mohlo by se jednat také o tlak akcionářů na generování větších zisků.

V současné době je agresivní daňové plánování na ústupu, což je způsobeno lepší komunikací mezi daňovým správami států zapojených do příslušné optimalizační struktury.

1.2 Možnosti mezinárodní daňové optimalizace

Obecně jsou celosvětové příjmy poplatníky zdaňovány tam, kde jsou daňovým rezidentem. Jako právnická osoba má tedy v tomto státě sídlo, v případě fyzické osoby zde má své trvalé bydliště, popřípadě je to místo, kde se převážně zdržuje (Klimesšová, 2014, s. 194). Daňové

optimalizace je možné dosáhnout přesunutím části vlastní daňové povinnosti na zahraniční subjekt se sídlem v některých z takzvaných daňových rájů. Firmy mohou vstoupit do mezinárodního podnikatelského prostředí a využívat daňové optimalizace díky rozdílnému způsobu zdanění v jednotlivých státech. Důležité při výběru trhu je skutečnost, jestli chce firma realizovat v zahraničí svou produkci nebo jen některé nevýrobní procesy. Za daňový ráj může být podle Dvořáčka (2010, s. 86) považován stát nebo místo ve státě s velmi příznivými daňovými podmínkami. Sazby jednotlivých daní mohou být na tomto území sníženy až na 0 %, ale firmy zde plní svou daňovou povinnost platbou paušální daně, která nebere ohled na výši zisku. Avšak kromě nižšího daňového zatížení mohou daňové ráje nabízet také odlišné právní prostředí, nižší úroveň administrativního zatížení nebo nižší úroveň finančního zatížení pro zakládání a řízení společnosti.

Ve většině daňových rájů je nutnost realizovat podnikatelskou činnost mimo území daného státu, aby bylo možné využít nižší úroveň zdanění. Samotné podnikání na území daňového ráje je buď úplně zakázáno, nebo se daní velmi vysokými sazbami. Mezi daňové ráje patří například Bahamy, Gibraltar, Jersey. Z bližších států je možné uvést Lichtenštejnsko, Nizozemí, Kypr nebo Maltu (Vančurová, 2014). Příklad daňových sazeb při podnikání v daňovém ráji představuje tabulka 1.

Tabulka 1 – Sazba daně z příjmů v daňovém ráji

Daňový ráj	Sazba daně z příjmů PO
Kypr	12,5 %
Gibraltar	10 %
Malta	35 %

Zdroj: (Tax foundation, 2020)

Dvořáček (2010, s. 88) uvádí některé z následujících důvodů pro využívání daňových rájů podnikateli:

1. Využívání daňových rájů bez daňové motivace. Což v praxi znamená, že operace v daňovém ráji neovlivňují daňovou povinnost v domácí zemi.
2. Využívání daňových rájů s daňovým účinkem. V tomto případě má naopak operace v daňovém ráji vliv na daňovou povinnost v domácí zemi. Často je proto zakládána dceřiná společnost, přes kterou se prodává do třetích zemí a daňové zatížení je ve výsledku nižší než při přímém obchodu.

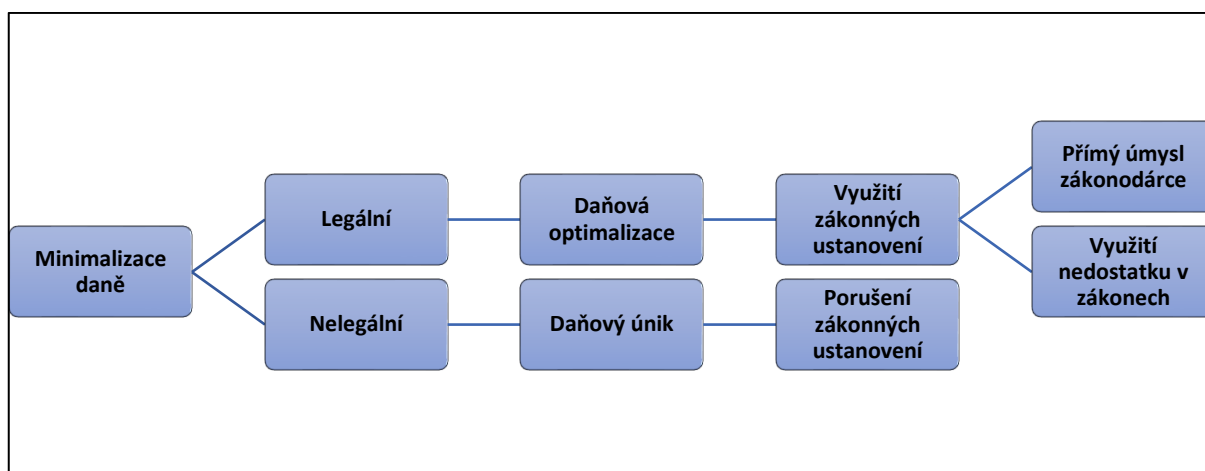

3. Mezinárodní daňové strategie. Zde dochází k mezinárodnímu daňovému vyhledávání a také plánování, aby došlo k využití administrativní a legislativní mezery v daňovém systému.
4. Daňový podvod. Daňový subjekt se snaží vyhnout své daňové povinnosti formou nepřiznaných příjmů.

Za hlavní princip dosažení daňové úspory je možné označit využití mezinárodní struktury, do které jsou zapojeny nejrůznější prvky (onshore společnosti, offshore společnosti, trusty, investiční fondy, nadace apod.). Mezi těmito entitami je nutné nastavit vlastnické, ekonomické, právní a daňové vztahy. Nastavení všech těchto vztahů je totiž pro dosažení daňové výhody klíčové. Správně a dopředu naplánovat mezinárodní strukturu je klíčem vedoucím k úspěchu (Akont, 2019).

1.3 Nelegální daňová optimalizace

Hlavní příčinou nelegální daňové optimalizace je snaha poplatníka redukovat zdanění svých příjmů, což je spojeno s nízkou daňovou morálkou. Může to být však také nejasnost výkladu daňových norem nebo nízký počet daňových kontrol. K minimalizaci daně vedou legální metody, které jsou nazývány efektivní daňová optimalizace, ale také nelegální aktivity viz obrázek 1. V souvislosti s nelegálními praktikami spojenými s daňovou optimalizací je používán pojem daňový únik. Lenártová (2000) daňový únik blíže specifikuje jako: „Výsledek takového cílevědomého ekonomického chování daňových subjektů (poplatníků i plátců), které vedou ke snížení, resp. anulování jejich daňové povinnosti vůči státu nebo k jakémukoliv jinému ekonomickému prospěchu, který vyplývá z daní, a to na legálním nebo nelegálním základě.“

Obrázek 1 – Možnost minimalizace daňové povinnosti

Zdroj: Vlastní zpracování

Nelegální daňový únik představuje zkrácení daňových příjmů do státního rozpočtu. Janovec (2015) řadí mezi nejčastější formy daňových úniků ty, které mají souvislost s DPH. Jelikož se jedná o nejvyšší daňové příjmy a existuje tedy mnoho možností pro daňový únik. Klasickým příkladem jsou karuselové podvody, kde dochází k dodávkám zboží, které následují za sebou. V určitém okamžiku však dochází ke krácení daně tím způsobem, že daň není přiznána ani zaplacená a příslušný plátce již není k dohledání.

Část daňových úniků bývá odhalena daňovými kontrolami nebo vyhledávací činností. Jedním z hlavních cílů hospodářské politiky EU je vytvoření jednotného trhu, jehož základem je spravedlivá daňová politika, která je harmonizovaná napříč členskými státy EU. Je zde tedy znatelný boj proti daňovým únikům a daňovým podvodům ze strany EU. Elektronická evidence tržeb je jedním z prostředků, který je používán proti boji s daňovými úniky. Jedná se o zrychlenou komunikaci mezi podnikateli a finanční správou v rámci prodeje zboží a služeb. Každá hotovostní tržba podnikatele by tak měla být již v okamžiku zaplacení obratem evidována v datovém uložení Finanční správy. Hlavním argumentem pro zavedení tohoto systému je nejen předpoklad vyššího výnosu z výběru daní, ale také jednodušší možnost odhalení daňových úniků, jak uvádí Janovec (2015).

S problémem daňových úniků je úzce spojena stínová ekonomika, do které patří šedá, černá nebo skrytá ekonomika. Do černé ekonomiky jsou zahrnovány všechny protiprávní aktivity, zatímco do šedé ekonomiky jsou zařazeny takové aktivity, které se dají považovat za legální, ale v některých konkrétních případech porušují právní normy nebo se vyhýbají povinné evidenci. Podle Klimešové (2014, s.54) je v souvislosti se stínovou ekonomikou nejčastěji zmiňováno praní špinavých peněz, práce nelegálních přistěhovalců, vyplácení části mezd mimo oficiálně vykázané mzdové nástroje, zneužívání sociálního systému některými zaměstnanými, kteří mají pouze nedeklarovaný příjem.

Stínová ekonomika je rozdělována podle Klimešové (2014, s. 55) na tři hlavní typy:

- Skrytá ekonomika – tento typ představuje zkreslování účetních výkazů jako je falšování účetních knih (například nadhodnocování výdajů, podhodnocování příjmů nebo podhodnocení mezd) a také podnikání bez oficiální registrace.
- Neformální ekonomika – zde jsou zahrnovány aktivity ze sektoru domácností, které mohou být samoobslužné (individuální bytová výstavba, imputované nájemné) nebo tržní (příležitostné produktivní činnosti, např. v zemědělství).

- Nelegální ekonomika – v tomto typu ekonomiky jsou zahrnuty jednoznačně nelegální produkční činnosti, kterými může být prodej pašovaného zboží, nelegální kopírování originálů, prostituce, korupce nebo nelegální výroba a obchod.

1.4 Digitalizace ekonomiky a digitální daň

Celosvětově dochází k velké akceleraci digitalizace, což s sebou přináší velký počet transakcí, které se odehrávají online, a zboží digitálního charakteru se stává běžným předmětem směny. Škrdlík (2018) však uvádí, že daňová legislativa tuto skutečnost ještě nestihla reflektovat. Podle stávajících pravidel by měla být firma zdaněna v zemi jen za předpokladu, že v ní fyzicky operuje (má v ní provozovnu). Nepočítá se se skutečností, že by byla zpeněžitelná hodnota vytvářena jinak než za fyzické přítomnosti. Digitálním firmám to vytváří příležitost se při dobrém daňovém plánování vyhnout daňové povinnosti. Podniky tak mohou poskytovat služby v zemi, ve které nejsou usazeny, avšak využívat při tom veřejné služby a výhody daného státu. Podniky se v této zemi stávají tzv. černými pasažéry a neodvádějí žádné daně. Stát potom pochopitelně nezískává daňové výnosy, které používá na financování veřejných služeb. Nejen že to vede k nerovné soutěži, kdy digitální firma získává konkurenční výhodu, která jí plyne ze snížených daňových odvodů. Ale také to odporuje základním zásadám zdanění (Škrdlík, 2018).

Digitální daň, která by měla dopad na všechny globální internetové společnosti neusazené v České republice, stále nemá svou finální podobu. Jedná se však o problém, který se řeší na úrovni celé EU. Ministerstva financí ČR uvádí, že: „*Cílem návrhu zákona je narovnání podnikatelského prostředí v odvětví digitálních služeb mezi společnostmi založenými na tzv. tradičních modelech a společnostmi založenými na digitálních modelech*“ (Žurovec, 2019).

1.5 Typické oblasti legální daňové optimalizace v ČR

Česká republika se řídí zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, který nabyl účinnost 1. ledna 1993. Možnosti zákonné daňové optimalizace jsou poměrně široké a výběr konkrétních prostředků je závislý především na výběru daňového subjektu. Legislativa České republiky nabízí několik možností, kterými může podnikatel snížit svou daňovou povinnost, zejména:

- daňovou úsporou, což znamená, že daňový subjekt využije všech možných snížení základu daně a také daně, které jsou v rámci platných zákonů (např. volba vhodných odpisů),
- využitím možnosti odložit si daň do budoucna (např. využitím daňových rezerv),
- vyhnutím se daním legální cestou, tak že dojde k využití nedostatků v daňových i jiných zákonech,

- využíváním smluv mezi státy o zamezení dvojího zdanění,
- využíváním daňových rájů.

Dlouhodobý majetek a jeho odpisy

Téměř každá společnost vlastní majek, který je používán v souvislosti s dosahováním zdanitelného příjmu společnosti. Samotné pořízení majetku není považováno za daňově uznatelný náklad. Avšak náklady spojené s pořízením mohou být uplatněny formou odpisů, které vyjadřují opotřebení daného majetku a mohou být uplatňovány v daňovém přiznání. Postupně je tak možno rozložit investici do několika let, dokud nedojde k odepsání celé částky. Odpisy bývají označovány jako jeden z nejvýznamnějších nákladů společnosti.

Odpisy se dělí na účetní a daňové. Účetní odpisy se provádí na měsíční bázi a jejich zpracování je pro podnik povinné. Doba odepisování by měla odpovídat skutečnému opotřebení a odpisy tedy vyjadřují trvalé snižování účetní hodnoty majetku způsobené jeho opotřebením. Naopak daňové odpisy jsou upraveny v zákoně o daních z příjmů, kde je stanoven způsob jejich výpočtu a uplatnění. Účetní a daňové odpisy se ve většině případů v praxi nerovnjají.

Daňové odpisy hmotného a nehmotného majetku

Daňové odpisy je možné si uplatnit v daních, v případě splněných podmínek dle zákona o daních z příjmů. Výhodou uplatnění odpisu je daňová optimalizace neboli snížení základu daně pro dané zdaňovací období. Tyto odpisy nevstupují do účetnictví, ale projeví se při transformaci výsledku hospodaření na základ daně. Na rozdíl od účetních odpisů nevyjadřují skutečnou míru opotřebení a jejich uplatňování není povinné (Marková, 2020).

V § 26 odst. 5 ZDP jsou vymezeny daňové odpisy, jejich výše i způsob uplatnění. Je zde definováno, že odepisováním je myšleno zahrnování odpisů z hmotného majetku evidovaného u poplatníka, který by měl sloužit k zajištění příjmů, do nákladů k zajištění zdanitelných příjmů. (Marková, 2020) K odepisování má vždy právo jen jeden poplatník, zpravidla ten, kdo má vlastnické právo. Hmotným majetek, který může být odepisován, jsou dle § 26 odst. 2 ZDP samostatné hmotné movité věci a soubor samostatných movitých věcí se samostatným technicko-ekonomickým určením, jejichž vstupní cena je vyšší než 80 000 Kč a mají provozně-technické funkce delší než jeden rok. Dále jsou zde zařazeny budovy, domy, jednotky, stavby a další (Marková, 2021). Daňové odepisování hmotného majetku je možné přerušit, například pokud by pro daňový subjekt bylo výhodné vytvořit kladný výsledek hospodaření a uplatnění daňové ztráty z minulých let. Při dalším odepisování je však potřeba pokračovat stejným způsobem, jako před přerušením.

Každý dlouhodobý hmotný majetek má stanovenou délku odepisování podle toho, do které se řadí odpisové skupiny viz tabulka 2, která představuje délka odepisování u daňových odpisů. Odpisovou skupinu je možné určit podle přílohy číslo 1 ZDP, kde je uveden podrobný přehled jednotlivých položek.

Tabulka 2 – Daňové odpisy – délka odepisování

Odpisová skupina	Doba odepisování	Příklady majetků
1	3 roky	Psací a kancelářské potřeby
2	5 let	Osobní automobily
3	10 let	Kovové montované stavby
4	20 let	Budovy jen ze dřeva a plastů
5	30 let	Budovy, dálnice, silnice
6	50 let	Budovy hotelů a ubytovacích zařízení

Zdroj: Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, vlastní zpracování

Hmotný majetek může být odepisován nejvýše do hodnoty vstupní ceny případně do hodnoty zvýšené vstupní ceny, která je upravená o technické zhodnocení. Daňový subjekt má na výběr ze dvou metod daňového odepisování, avšak po celou dobu odepisování již není možné metodu změnit. Mezi způsoby odepisování patří zrychlené odpisy a rovnoměrné odpisy. Rovnoměrné daňové odpisy se řídí § 31 ZDP, kde jsou jednotlivým odpisovým skupinám přiřazeny maximální roční odpisové sazby viz tabulka 3.

Tabulka 3 – Rovnoměrné odpisy

Odpisová skupina	V prvním roce odepisování	V dalších letech odepisování	Pro zvýšenou vstupní cenu
1	20	40	33,3
2	11	22,25	20
3	5,5	10,5	10
4	2,15	5,15	5
5	1,4	3,4	3,4
6	1,02	2,02	2

Zdroj: Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, vlastní zpracování

Sazba se liší pro první rok a pro zbytek odpisového období. Jelikož je v prvním roce sazba poloviční, je tím zohledněno, že majetek nebyl využíván po celý rok a odpis je menší. Při rovnoměrném odepisování je odpis stanoven za zdaňovací období ve výši jedné setiny součinu jeho vstupní ceny a přiřazené roční odpisové sazby. V případě, že se jedná o zvýšenou vstupní

cenu hmotného majetku, je odpis stanoven součinem zvýšené vstupní ceny a přiřazené odpisové sazby pro zvýšenou vstupní cenu. Vypočítané odpisy se zaokrouhlují na celé koruny nahoru.

Při zrychlených odpisech jsou jednotlivým odpisovým skupinám přiřazeny koeficienty, které jsou znázorněny v tabulce 4.

Tabulka 4 – Zrychlené odpisy

Odpisová skupina	V prvním roce odepisování	V dalších letech odepisování	Pro zvýšenou zůstatkovou cenu
1	3	4	3
2	5	6	5
3	10	11	10
4	20	21	20
5	30	31	30
6	50	51	50

Zdroj: Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, vlastní zpracování

Odpisy hmotného majetku jsou při zrychleném odepisování stanoveny v prvním roce jako podíl vstupní ceny a přiřazeného koeficientu pro první rok odepisování. V dalších letech je odpis vypočítán jako podíl dvojnásobku zůstatkové ceny a rozdílu mezi přiřazeným koeficientem pro zrychlené odepisování a počtem let, po které byl již odepisován. V dalších letech je potom odpis vypočítán jako podíl dvojnásobku zůstatkové ceny a rozdílu mezi přiřazeným koeficientem pro zrychlené odepisování a počtem let, po které již byl hmotný majetek odepisován.

Při použití zrychlené metody odepisování dochází k větším odpisům na začátku odepisování, zatímco při rovnoměrném odepisování jsou v prvních letech odepisování odpisy nižší. Při technickém zhodnocení však dochází u zrychlených odpisů k prodloužení doby, po kterou je majetek odepisován. Kromě rovnoměrných a zrychlených odpisů je od roku 2021 možnost využít také mimořádné odpisy, které se vztahují na majetek pořízený v období od 1. 1. 2020 do 31. 12. 2021, pokud je poplatník prvním odpisovatelem. Mimořádné odpisy je možné použít na hmotný majetek, který je dle přílohy ZDP zařazen do 1. nebo 2. odpisové skupiny. Hmotný majetek, který je zařazený v první odpisové skupině může být rovnoměrně odepisován až do 100 % vstupní ceny za 12 měsíců. Druhá odpisová skupina zahrnuje majetek, který může být odepisován do 100 % vstupní ceny za 24 měsíců. Přitom za prvních 12 měsíců je možné, aby byly uplatněny odpisy rovnoměrně až do výše 60 % vstupní ceny a v následujícím roce mohou být uplatněny odpisy až do 40 % vstupní ceny. Mimořádné odpisy se týkají pouze odpisů daňových,

takže účetní odpisy zůstávají stejné. Poplatník se však může rozhodnout, jestli chce mimořádné odpisy využít.

Nehmotným majetkem byl až do konce roku 2020 podle ZDP majetek se vstupní cenou nad 60 000 Kč a s dobou použitelnosti delší než jeden rok. Tato kategorie byla od roku 2021 zrušena a s tím souvisí zrušení daňového odepisování tohoto majetku. Jednalo se o odepisování přesně daného počtu měsíců podle druhu majetku dle přílohy ZDP. Nově daňové odpisy tedy kopírují odpisy účetní. Vzhledem k tomu, že účetní odpisy představují postupné opotřebení majetku, neměla by být celá částka zahrnuta do nákladů ihned při pořízení.

Finanční leasing

Leasing představuje formu financování podnikových potřeb cizím kapitálem. Jedná se o dlouhodobý pronájem s následnou možností koupi najaté věci. Existují dvě formy financování, operativní leasing a finanční leasing. V případě, že dojde po ukončení nájemní smlouvy k vrácení majetku zpět pronajímateli, jedná se o operativní leasing. V případě, že je majetek používán k dosažení podnikatelského příjmu, je dle zákona o daních z příjmu, nájemné v plně výši považováno za daňově uznatelný výdaj. Pokud by po ukončení leasingu došlo k prodeji pronajatého majetku za vyšší cenu, než by byla zůstatková cena dle § 31 ZDP, veškeré nájemné by bylo považováno za daňově neuznatelný výdaj. U pozemků a dlouhodobého majetku, které jsou vyloučeny z odepisování, platí, že pro daňovou uznatelnost musí být kupní cena po ukončení nájemní smlouvy vyšší než cena stanovená podle zákona o oceňování majetku.

Finanční leasing je právní vztah mezi pronajímatelem a nájemcem, kdy po ukončení pronájmu přechází majetek do vlastnictví nájemce. Splátky nájemného jsou při splnění podmínek uvedených v § 24 odst. 4 ZDP považovány také za daňový výdaj a jestliže se jedná o nerovnoměrné splátky, tak je daňovým výdajem jejich poměrná část.

Obecné podmínky finančního leasingu jsou v ZDP upraveny v § 21d:

- přenechání věci (mimo nehmotné) vlastníkem uživateli za úplatu, která je uvedena ve smlouvě,
- po uplynutí doby sjednané ve smlouvě je převedeno vlastnické právo i bezplatně na uživatele,
- je ujednáno právo uživatele na tento převod,
- ke dni převodu nesmí být kupní cena vyšší než zůstatková cena, které je vypočtená u vlastníka při rovnoměrném odepisování s výjimkou, že by věc již byla plně odepsána,

- po ukončení smlouvy jsou převedeny povinnosti s péčí o předmět leasingu (údržba, opravy) i rizika spojená s užíváním (Dušek, 2020, s.59).

Minimální doba finančního leasingu viz tabulka 5 je počítána ode dne, kdy byla uzavřena smlouva. Minimální doba leasingu je minimální doba pro odepisování hmotného majetku podle § 30 odst. 1 ZDP nebo podle § 30a pro mimořádné odpisy a § 30b ZDP pro hmotný majetek využívaný k výrobě elektřiny ze slunečního záření. Ke zkrácení minimální doby leasingu o 6 měsíců dochází v odpisových skupinách 2 až 6.

Tabulka 5 – Doba odepisování finančního leasingu

Odpisová skupina	Doba odepisování	Doba finančního leasingu
1	3 roky	3 roky
2	5 let	4,5 let
3	10 let	9,5 let
4	20 let	19,5 let
5	30 let	29,5 let
6	50 let	49,5 let
Majetek dle § 30a ZDP	12 a 24 měsíců	12 a 24 měsíců
Majetek dle § 30b ZDP	240 měsíců	240 měsíců

Zdroj: Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, vlastní zpracování

Výdaje na používání motorového vozidla

Jestliže je vozidlo využíváno pro dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů, potom je možné uplatňovat náklady spojené s provozem vozidla. Způsob nabytí automobilu (koupě na úvěr nebo na leasing), způsob využití (jestli je využíván i k soukromým účelům) a způsob účtování (zařazený nebo nezařazený do obchodního majetku) a v neposlední řadě také právní vztah (vlastní nebo pronajatý). Zákon o daních z příjmů dává daňovému subjektu na výběr, zda chce uplatit skutečně vynaložené náklady nebo paušální náklady. Mezi skutečně vynaložené náklady jsou řazeny spotřeba pohonných hmot, opravy, servisní prohlídky, parkovné, dálniční známky, pojistné na povinné ručení atd.

Knihy jízd slouží jako prostředek pro evidenci nákladů spojených s pohonnými hmotami. Podle pokynu GFŘ č. D-22 musí evidence jízd obsahovat datum jízdy, cíl jízdy, účel jízdy, ujeté kilometry, typ vozidla, registrační značku, stav ujetých kilometrů k 1. lednu (případně k datu zahájení činnosti nebo zahájení používání vozidla) a k 31. prosinci kalendářního roku (případně k datu ukončení činnosti nebo ukončení používání vozidla). Jakmile je vozidlo použito

k soukromým účelům je potřeba ujeté kilometry vyloučit z daňových nákladů, přičemž ostatní náklady mohou zůstat v plné výši. Zákon o dani z příjmů umožňuje uplatnění paušálních výdajů na dopravu ve výši 5 000 Kč za každý kalendářní měsíc na jedno motorové vozidlo určené k podnikání, dle ustanovení § 24 odst. 2 písm. zt). Krácený paušální výdaj je stanovený ve výši 4 000 Kč. Pro používání paušálních výdajů není potřeba prokazovat účetní doklady o používání vozidla pro podnikání.

Zásoby

Za zásoby je považován materiál, nedokončená výroba a polotovary, výrobky, zvířata a zboží. Avšak přesná definice není v ZDP uvedena, takže se vychází z vymezení § 9 vyhlášky č. 500/2002 Sb., pro podnikatele. Ve chvíli, kdy je možné dokázat spotřebu zásob, stávají se zásoby daňově uznatelným nákladem. Za daňově uznatelný výdaj se nepovažuje ztratné ve velkoobchodním prodeji, jelikož není uvedeno mezi zákonnými výjimkami. V takovém případě je třeba mít dobře zpracované normy nezaviněných manipulačních ztrát, které vznikají jako technologické úbytky v zásobovacím a odbytovém procesu (Hnátek, 2016, s. 88). V případě že dojde k fyzickému znehodnocení zásob a jiným škodám, tak se opět nejedná o daňově uznatelný výdaj.

Zaměstnanecké benefity

Většina pracovních pozic nabízí jako součást pracovního ohodnocení zaměstnance různé zaměstnanecké benefity. Nejedná se však o povinnost ze strany zaměstnavatele, ale způsob, kterým si může získat spokojenost zaměstnanců a jejich loajalitu. Zajímavé dělá zaměstnanecké benefity především jejich daňový režim. Nepodléhají totiž stejným daňovým odvodům a odvodům na sociální pojištění jako mzda a spousta benefitů je mnohem příznivější z pohledu odvodů. Zaměstnanecký benefit může být daňově účinným nákladem zaměstnavatele nebo osvobozen od daně z příjmů fyzických osob. V ideálním případě kombinací obou zmíněných variant.

Rezervy a opravné položky

Základ daně může být ovlivněn i tvorbou rezerv a opravných položek. Zvláštním předpisem je zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, který upravuje obecná ustanovení týkající se zákonných rezerv a opravných položek. Dle § 24 odst. 1 ZDP jsou výdaje na rezervy a opravné položky stanovené uvedeným zákonem daňově uznatelné, za splnění všech podmínek. Tvorba rezervy a opravné položky představuje rozprostřený náklad na budoucí výdaj. Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, uvádí

několik druhů rezerv a opravných položek, jejichž tvorba smí být zahrnuta poplatníkem do daňově uznatelných nákladů. Jedná se především o bankovní rezervy a opravné položky, opravné položky k nepromlčeným pohledávkám, rezervy v pojišťovnictví, rezervy na opravu hmotného majetku, rezerva na pěstební činnost, opravné položky k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení atd.

Jestliže dojde k čerpání rezerv, tak musí být výdaje (náklady) na které se vytvořily rezervy uhrazeny přednostně z těchto rezerv, podle § 4 odst. 1 ZoR. Což ale neznamená, že musí být rezervy plně vyčerpány, jelikož ZoR nestanoví povinnost, v jaké výši musí být rezervy vyčerpány. Ke zrušení rezerv a opravných položek dochází ve chvíli, kdy pominou důvody, pro které byly vytvořeny. Zůstatky rezerv a opravných položek jsou převáděny do následujících období. Nejčastěji je používána rezerva na opravy hmotného majetku. Při její tvorbě se již vychází z očekávaného budoucího vzniku potřeby oprav a majetku, který je považován za majetek podle § 26 odst. 2 ZDP. Rezerva je tvořena na jednotlivé opravy, kde je výše roční částky vypočítána jako podíl výše nákladů na opravu a počtu let, po které bude rezerva vytvořena. Pokud není rezerva dokončena, není zahájena oprava a ani se oprava neplánuje na příští období, je potřeba, aby byla rezerva zrušena a tím zvýšen i základ daně.

Uplatnění daňové ztráty v příštích letech

Stejně jako OSVČ, tak i PO má možnost uplatnění daňové ztráty. Způsob výpočtu se však liší a jedná se o upravení účetního zisku nebo ztráty dle § 23 ZDP. Daňová ztráta je jedna z nezdavitelných částí základu daně dle § 34 ZDP. Poplatník má možnost ji v pěti daňových obdobích následujících po období, kdy ztráta vznikla, odečíst od svého základu daně a snížit tímto způsobem budoucí daňovou povinnost. Ztráta může být odečtena ze základu daně, který vznikl za zdaňovací období, ale také ze základu daně za období, které není zdaňovací, jestliže se po jeho ukončení podává daňové přiznání. Při uplatnění této formy odčitatelné položky dojde ke snížení daňové povinnosti.

2 VYMEZENÍ DAŇOVÝCH ASPEKTŮ S.R.O. A OSVČ

Cílem této diplomové práce je provedení optimalizace podnikatelské činnosti ještě před zahájením podnikání, a to zejména z pohledu daně z příjmů a daňového zatížení práce včetně pojistných odvodů. V následující kapitole jsou popsány základní pojmy, které mají spojitost s daní z příjmů právnických osob a osob samostatně výdělečně činných. Je vysvětlen postup výpočtu daňového základu a daňové povinnosti a také postup výpočtů odvodů sociálního a zdravotního pojištění, které jsou uplatněny v praktické části práce. Na závěr této kapitoly je vysvětlena efektivní daňová sazba, které je v praktické části použita pro vyjádření celkového daňového zatížení včetně odvodů na pojistné.

2.1 Daň z příjmů právnických osob

Daně z příjmů právnických osob vychází především ze zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Tento zákon vymezuje například poplatníky daně, předmět daně, jednotlivé typy daňového osvobození, základ daně, samostatný základ daně, sazbu daně atd. Podle Kubátové (2018, s. 182) jsou za společnosti považovány v širším slova smyslu všechny právnické osoby, které jsou obchodními společnostmi, jako jsou akciová společnost, veřejná obchodní společnost, společnost s ručením omezeným a komanditní společnost. Daň z příjmů zisku společností je poměrně diskutovaným tématem, jelikož všechny zisky korporací se stejně stanou osobním důchodem fyzických osob a podlehnout tedy dani důchodové. Naopak Kubátová (2018, s. 188) tvrdí, že společnosti platí odvedením daní za využívání veřejných služeb, jelikož společnosti využívají v místě sídla a kde podnikají veřejných služeb a infrastruktury. Platba daně ze zisku by tedy měla být považována za platbu za tyto služby.

Za zdaňovací období daně z příjmů právnických osob je považován kalendářní rok nebo hospodářský rok a společnost jako plátce daně má povinnost podat po ukončení zdaňovacího období daňové přiznání k dani z příjmů právnických osob. Daňové přiznání musí být podáno i v případě, že společnost vykazuje nulový základ daně nebo daňovou ztrátu.

Dále je již pozornost zaměřena především na společnost s ručením omezeným, která je předmětem této práce. Nejen, že musí s.r.o. vést podvojný účetnictví, které je podkladem pro zpracování přiznání k dani z příjmů, ale může daňově uplatnit jen takové částky, které jsou z účetnictví prokazatelné.

2.1.1 Poplatníci daně z příjmů PO

Za poplatníka daně z příjmů právnických osob je dle § 17 ZDP považována právnická osoba, organizační složka státu, podílový fond, podfond akciové společnosti s proměnným základním

kapitálem, fond penzijní společnosti, svěřenecký fond, fond ve správě Garančního systému finančního trhu a jednotka, která je podle právního řádu státu, podle kterého je založena nebo zřízena, poplatníkem. Pokud je poplatník daňovým rezidentem České republiky je povinen zdanit nejen příjmy ze zdrojů na území České republiky, ale také příjmy plynoucí ze zahraničí. Za daňového rezidenta je považován každý poplatník, který má na území České republiky sídlo nebo místo vedení. Jestliže je poplatník daňový nerezident, tak má daňovou povinnost pouze na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky. V případě, že dojde k situaci, kdy se stane poplatník daňovým rezidentem ve více zemích, může nastat problém dvojího zdanění. Aby se takovým situacím přecházelo, uzavírají mezi sebou státy mezinárodní smlouvy o zamezení dvojího zdanění. V těchto smlouvách jsou stanoveny možnosti, jak vyloučit dvojí zdanění z příjmů v zahraničí. Přihláška k dani z příjmu právnických osob musí být podána každým poplatníkem, který je daňovým rezidentem, u místně příslušného správce daně do 15 dnů od svého vzniku dle § 39a odst. 1 ZDP.

2.1.2 Předmět daně z příjmů PO

Předmětem daně z příjmů jsou dle § 18 ZDP příjmy z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem, pokud zákon nestanoví jinak. Za příjmy jsou dále považovány i nepeněžní plnění oceněná podle právního předpisu upravujícího oceňování majetku, pokud zákon nestanoví jinak, podle § 23 odst. 6 ZDP. Součástí ustanovení je také přehled příjmů, které nejsou předmětem daně z příjmů právnických osob. Patří sem například nabytí akcií z převodu majetku státu na jiné osoby nebo příjmy společenství vlastníků jednotek z dotací.

2.1.3 Příjmy osvobozené od daně z příjmů PO

Některé příjmy jsou při splnění podmínek od daně osvobozeny i přes to, že jsou předmětem daně z příjmu právnických osob. Osvobozené příjmy právnických osob jsou vymezeny v § 19 ZDP, kde jsou uvedeny například členské příspěvky, výnosy kostelních sbírek, příjmy, z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně atd.

2.1.4 Metodika stanovení základu daně z příjmů PO

Základ daně je dle § 23 ZDP odst. 1 rozdílný, o který příjmy s výjimkou příjmů, které nejsou předmětem daně a příjmů osvobozených od daně, převyšují výdaje (náklady), přičemž se respektuje věcná a časová souvislost příjmů a výdajů v daném zdaňovacím období. Výpočet daně z příjmů právnických osob je znázorněn v tabulce 6.

Největší rozdíly v daňových základech vznikají z důvodu různých daňově uznatelných nákladů, různých předpisů pro daňové odpisy a různých daňových úlev, které jsou včetně započtených

obchodních ztrát. Společnost s ručením omezeným, která vede účetnictví, zjišťuje základ daně z výsledku hospodaření, kterým může být zisk nebo ztráta. Výsledek hospodaření se určí jako rozdíl mezi výnosy (účtová třída 6) a náklady (účtová třída 5) a je potřeba ho transformovat na základ daně podle Zákona o daních z příjmů. Pro účely stanovení základu daně z příjmů je doporučováno, aby byly časově rozlišovány výdaje (náklady), u nichž je možné časové rozlišení provést prostřednictvím dohadných položek (např. hodnota nevyfakturované spotřeby energie, vody, plynu atd.) nebo časového rozlišení (nerovnoměrně placený nájem).

Výsledek hospodaření je upravován podle § 23 až 33 ZDP o položky zvyšující a snižující základ daně. Mezi položky zvyšující základ daně se dle ZDP řadí hodnoty zaúčtovaných, avšak daňově neúčinných nákladů a hodnoty nezaúčtovaných, ale zdanitelných výnosů a dalších neúčinných položek. Na druhou stranu položky snižující základ daně jsou například hodnoty zaúčtovaných výnosů, které však nejsou z různých důvodů zahrnovány do základu daně a hodnoty nezaúčtovaných, avšak daňově účinných nákladů.

Tabulka 6 – Postup výpočtu daně z příjmů PO

	Výsledek hospodaření (účetní zisk nebo ztráta)
+	Položky zvyšující výsledek hospodaření
-	Položky snižující výsledek hospodaření
=	Obecný základ daně
-	Odčitatelné položky od základu daně
=	Snížený základ daně
*	Bezúplatná plnění
=	Upravený základ daně (zaokrouhlí se na celé tisíce dolů)
*	Sazba daně
=	Daňová povinnost celkem
-	Slevy na dani
-	Zaplacené zálohy na daň
=	Přeplatek/doplatek daně

Zdroj: Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, vlastní zpracování

2.1.5 Sazba daně z příjmů PO

Mezi výnosy, které nejsou zahrnovány do základu daně, patří výnosy, které nejsou předmětem daně, dále pak příjmy od daně osvobozené podle § 19 a § 19a ZDP, příjmy, z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně, dále příjmy se samostatným základem daně a další položky uvedené v § 23 odst. 4 ZDP. Transformovaný výsledek hospodaření může být snížen

o odčitatelné položky vymezené v § 34 ZDP. Za položku odčitatelnou od základu daně je považována daňová ztráta za předchozí zdaňovací období a dále pak odpočet na podporu výzkumu a vývoje a odpočet na podporu odborného vzdělávání za příslušené období.

Podle ustanovení § 20 odst. 8 ZDP lze od základu daně odečíst hodnotu bezúplatného plnění ve zdaňovacím období, ve kterém byla prokazatelně poskytnuta obcím, krajům, organizačním složkám státu, právnickým osobám se sídlem na území ČR a právnickým osobám, které jsou pořadatelé veřejných sbírek podle zvláštního zákona, a to na vědu, vzdělávání, výzkumné a vývojové účely, kulturu, školství apod. Za bezúplatná plnění se považují i nepeněžní plnění včetně služeb, avšak bezúplatné plnění nemůže být použito na podporu komerčních činností.

2.1.6 Sazba daně z příjmů PO

Při výpočtu daně z příjmů právnických osob se postupuje podle § 21 ZDP, podle něhož se daň vypočítá. Její výpočet je stanoven jako „*jako součin základu daně sníženého o položky snižující základ daně a o odčitatelné položky od základu daně zaokrouhleného na celé tisíce Kč dolů a sazby daně*“ (Marková, 2021).

Daňové zatížení s.r.o. daní z příjmů právnických osob je ve výši 19 % základu daně, který společnost vykazuje za dané období. Samotná právnická osoba potom daní část svých příjmů v rámci samostatného základu daně podle § 20b ZDP, což znamená výpočet daňové povinnosti s daňovou sazbou 15 %. Do samotného základu daně jsou zahrnuty i příjmy z mezinárodních zdrojů. Mezi zmíněné příjmy se řadí dividendy, podíly na zisku, vypořádací podíly atd.

2.1.7 Možnosti odměňování společníků

Společník může vystupovat v s.r.o. jako jednatel a vyplácet si odměnu, která se řídí smlouvou o výkonu funkce. Pokud je za ni vypláceno finanční plnění, jedná se o příjem fyzické osoby a s tím je spojena 15% daňová sazba, jelikož podléhá dani z příjmů ze závislé činnosti podle § 6 ZDP a podléhá také odvodům na sociální a zdravotní pojištění. Odměny včetně pojistného za práci společníků jsou považovány za daňový náklad společnosti podle §24 odst. 1 a §24 odst. 2 písm. f) zákona o daních z příjmů a snižují tedy hospodářský výsledek.

Další možností je výplata podílů ze zisku dle §34 odst. 1 zákona o obchodních korporacích. Tyto příjmy jsou zdaňovány jako kapitálový majetek a to znamená 15% srážkovou daní dle § 8 ZDP. Podíl na zisku, který plyne fyzické osobě se po jeho zdanění srážkovou daní, již dále nezdaňuje, takže není zahrnován ani do základu daně v daňovém přiznání. Tento příjem nepodléhá ani odvodům pojistného na sociální a zdravotní pojištění. Valná hromada schvaluje účetní závěrku a rozhoduje o vyplacení zisku na základě řádné nebo mimořádné účetní závěrky.

Podíl na zisku bývá vyplacen po uzavření účetního období, ale může být vyplácen formou záloh podle ustanovení § 40 odst. 2 zákona o obchodních korporacích na základě mezitímní účetní závěrky. Plátcem daně je v tomto případě s.r.o. a má odpovědnost za odvedení daně. Podíl na zisku je vyplácen v penězích neurčí-li společenská smlouva nebo valná hromada jinak. Částka, která by měla být rozdělena mezi společníky, nesmí překročit výši posledního skončeného hospodářského výsledku. Může být však ještě navýšena o nerozdělený zisk z předchozího období a snížena o ztráty z předchozího období a příděly do rezervních fondů.

Poslední možností je zaměstnání společníka jako zaměstnance, což znamená sjednání pracovněprávního vztahu. Může se jednat o smlouvu na hlavní pracovní poměr, částečný úvazek nebo dohodu o provedení práce. Opět je tento příjem považován za příjem fyzické osoby a podléhá dani z příjmů ze závislé činnosti podle § 6 ZDP a dále také odvodům na sociální a zdravotní pojištění.

2.1.8 Příspěvky na sociální zabezpečení a všeobecné zdravotní pojištění u PO

Ačkoli příspěvky přesně nespĺňují podmínky pro zařazení mezi daně, mají některé vlastnosti, které jsou slučitelné s daněmi. Takže je běžné mluvit o příspěvcích na pojistné jako o daních. Sociální a zdravotní pojištění se v dnešní době vztahuje na zaměstnance a také na osoby samostatně výdělečně činné. Výplata podílu na zisku společníkovi tak není spojena s odvodem pojistného na sociální zabezpečení a pojistného na všeobecné zdravotní pojištění. Negativem je, že společník potom nemůže využívat výhod plynoucích z důchodového pojištění, eventuelně nemocenského pojištění, jak uvádí Běhunek (2014).

Pojistné na zdravotní pojištění jednatele se platí vždy, jelikož je to navázáno na závislou činnost, která je vymezená v zákoně o daních z příjmů. Zahrnuje jednatele i společníky společnosti s ručením omezeným. Z pohledu sociálního pojištění se postupuje také obdobně jako u zaměstnanců a odměňovaný společník nebo jednatel je účastníkem důchodového pojištění, pokud jeho příjem překročí rozhodnou částku, která je stanovená v roce 2021 na úrovni 3 500 Kč. V případě, že jednatel nemá žádný příjem za výkon funkce a nemá ani žádné příjmy ze zaměstnání, je jeho povinností hradit alespoň minimální zdravotní pojištění. Sociální pojištění nemusí jednatel v takové situaci platit.

Jestliže má společník sjednaný pracovněprávní vztah a je mu vyplácena mzda nebo odměna za výkon funkce, podléhá tato mzda odvodům na sociální a zdravotní pojištění, protože je společník v pozici zaměstnance. Musí tak být odvedeno pojistné za zaměstnance, ale také za zaměstnavatele, které se počítá z hrubé mzdy. Sazba sociálního pojištění zaměstnance je 6,5 %

a sazba zaměstnavatele 24,8 %. Celkem tedy 31,5 % z hrubé mzdy je odvedeno za sociální pojištění na měsíční bázi. Sazba zdravotního pojištění zaměstnance je 4,5 %, zaměstnavatel hradí 9 %. Celkem je tedy na měsíční bázi odvedeno 13,5 % na zdravotní pojištění. (Česká správa sociálního zabezpečení, 2021)

2.2 Daň z příjmů u osoby samostatně výdělečně činné

Osoby samostatně výdělečně činné a jejich příjmy z podnikání spadají pod osobní důchodové daně. Problematika daně z příjmu fyzických osob je legislativně upravena v zákoně České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Jelikož je zákon každý rok novelizován a upravován tato práce vychází ze znění zákona z roku 2021.

2.2.1 Subjekt daně z příjmu fyzických osob

Za poplatníky daně z příjmů fyzických osob jsou dle ZDP § 2 považovány fyzické osoby, které jsou dále děleny na daňové rezidenty a daňové nerezidenty. Osoby, které mají na území České republiky bydliště a obvykle se zde zdržují, jsou považovány za daňové rezidenty. Pro tyto osoby se vztahuje povinnost danit příjmy plynoucí ze zdrojů umístěných na území České republiky ale i ze zahraničí. Osoby, které nesplňují podmínky pro daňové rezidenty, musí danit jen příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky a řadí se do kategorie daňových nerezidentů. Zákon o dani z příjmů definuje situace, kdy musí poplatník podat daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob. Definice příjmů je uvedena v § 38g a patří sem například FO, jejichž příjmy přesáhly za zdaňovací období 15 000 Kč, pokud FO eviduje daňovou ztrátu, uplatňuje školkovné nebo je plátcem solidární daně.

2.2.2 Předmět daně z příjmů FO

Předmětem daně z příjmů fyzických osob je nejen peněžní příjem, ale i nepeněžní příjem nebo směna. Jednotlivé druhy příjmu jsou dle ZDP v § 3 členěny následovně:

- příjmy ze závislé činnosti (§ 6),
- příjmy ze samostatné činnosti (§ 7),
- příjmy z kapitálového majetku (§8),
- příjmy z nájmu (§ 9),
- ostatní příjmy (§ 10).

Jelikož je tato práce zaměřená na příjmy ze závislé činnosti, jsou již dále charakterizovány příjmy, které se vztahují k problematice této práce. Dle § 7 odst. 1 patří do této skupiny příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a příjem ze živnostenského podnikání,

příjmy z podnikání, ke kterému je potřeba oprávnění (příjmy advokátů, lékařů, auditorů) a podíl společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti na zisku. Dle § 7 odst. 2 dále potom příjem z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví a autorských práv, příjem z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku a příjem z výkonu nezávislého povolání.

Dílčí základ daně je počítán jako rozdíl mezi příjmy dle § 7 odst. 1 a 2 a výdaji, které jsou vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení. Aby mohlo dojít ke zjištění základu daně z příjmů, musí být vedena daňová evidence, která je upravená zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů. Ta je určena pro subjekty, které nejsou účetními jednotkami podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Daňová evidence je považována za obdobu jednoduchého účetnictví, avšak s nižší administrativní a technickou náročností. Pro dodržení zásady jednoduchosti jsou tak zachycovány pouze toky, které bezprostředně souvisí s podnikáním a dále také stav majetku a dluhů podnikatele ke konci zdaňovacího období.

2.2.3 Uplatnění paušálních výdajů

Zákon o daních z příjmů umožňuje, aby si poplatník podnikající jako OSVČ mohl vybrat, zda zvolí pro výpočet dílčího základu daně, podle § 7 ZDP, skutečné výdaje nebo paušální výdaje. Paušální výdaje představují výdaje, které jsou vypočteny procentuálně z příjmů, kterých osoba dosáhla v daném zdaňovacím období. Mohou tak být velmi výhodné pro podnikatele s nízkými skutečnými náklady. Výše procenta, které je využíváno pro výpočet paušálních výdajů závisí na druhu podnikatelské činnosti, stejně jako maximální výše výdajů, které mohou být použity pro výpočet procentuálních výdajů. Procentuální výdaje a minimální limity podle typu podnikání jsou uvedeny v tabulce 7.

Tabulka 7 – Paušální výdaje podle druhu podnikatelské činnosti

%	Druh podnikání	Maximální limit Kč
80 %	Ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství Ze živnostenského podnikání řemeslného Z příležitostné zemědělské výroby	1 600 000 Kč
60 %	Ze živností ostatních	1 200 000 Kč
40 %	Z jiné samostatné činnosti	800 000 Kč
30 %	Z pronájmu majetku v OM Z pronájmů	600 000 Kč

Zdroj: Dušek, 2020, s. 25

Zvolený způsob uplatňování výdajů je závazný pro celé zdaňovací období a není ho tedy možné měnit v průběhu. V případě volby paušálních výdajů již není možnost uplatnit si žádné jiné výdaje, ani odpisy, které by jinak mohly snižovat základ daně. Kombinace se skutečnými výdaji není dle ZDP přípustná.

2.2.4 Příjmy osvobozené od daně z příjmů FO

Problematické příjmu osvobozeného od daně se věnuje § 4 ZDP. Jedná se o celou řadu případů, které jsou v ZDP přehledně uvedeny. Jako příklad mohou být příjmy plynoucí z některých pojištění či různých forem stipendií. Za příjmy z pojištění je považována přijatá náhrada majtkové nebo nemajtkové újmy, plnění z pojištění majetku, plnění z pojištění odpovědnosti za škodu, plnění z cestovního pojištění.

2.2.5 Spolupracující osoba

Spolupráce osob je zakotvena v § 13 zákona č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů. Spolupráce osob spočívá v tom, že jsou rozděleny příjmy a výdaje na jednu nebo více osob, které s žijí ve společné domácnosti. Spolupracující osoba pak zdaní tyto části ve vlastním daňovém přiznání, čímž si podnikatel sníží svou daňovou zátěž (Průvodce podnikáním, 2020). Ve většině případů je spolupracující osobou manželka nebo manžel. Není to však pravidlem a spolupracující osobou může být i jeden z rodičů nebo děti. Podmínkou je žití a hospodaření ve stejné domácnosti v době, kdy dojde k podání daňového přiznání nebo účast ve společném rodinném podnikání. Jakmile dojde na rozdělování výdajů, musí být na spolupracující osobu převeden stejný podíl z příjmů i z výdajů. U manželky je maximální limit 50 % z příjmů a výdajů, a to až do výše 540 000 Kč zisku za rok. Jakmile je však spolupracující osobou manželka, nelze již uplatnit slevu na dani na manželku. U ostatních členů domácnosti je omezení 30 % příjmů a výdajů, a to až do výše 180 000 Kč zisku za rok. Jakmile se jedná o dítě, není možné uplatnit slevu na dani na dítě ani daňový bonus. Spolupráci je možné uplatňovat třeba jen po určitou část roku.

2.2.6 Metodika stanovení základu daně z příjmů FO

Stanovení základu daně je vymezeno v § 5 ZDP. Výpočet se provádí jako rozdíl příjmů plynoucích poplatníkovi za zdaňovací období a výdajů, které byly vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení. Do základu daně nejsou započítávány položky, které jsou dle § 4 ZDP osvobozeny od daně a příjmy, které jsou zdaněny zvláštní sazbou daně (Pelc, 2016, s. 117).

Jelikož zákon rozlišuje pět druhů příjmů dle § 6 až 10, tak jako základ daně se stanoví součet jednotlivých dílčích základů, pokud má poplatník příjmy z více druhů příjmů v jednom zdaňovacím období. V případě, že jsou výdaje vyšší než příjmy, tak dochází k daňové ztrátě. Tuto situaci však ve smyslu daňovém povoluje legislativa pouze u § 7 a § 9 ZDP. Jestliže dojde k daňové ztrátě, tak se o tuto ztrátu sníží úhrn dílčích výsledků základu daně jednotlivých druhů příjmů vymezených v § 7–10, ale jen do úhrnné výše dílčích základů. Poplatník má možnost daňovou ztrátu nebo její část uplatnit v daném zdaňovacím období nebo v následujících pěti obdobích, které následují bezprostředně po období, kdy ztráta vznikla.

Jakmile jsou známy dílčí základy daně, je možné určit celkový základ daně a vypočítat daňovou povinnost. Od celkového základu daně jsou odečteny nezdanitelné části daně dle § 15 ZDP a odčitatelné položky § 34 ZDP. Výsledná částka musí být zaokrouhlena na celé stovky dolů a vynásobena sazbou daně z příjmů fyzických osob. Od tohoto výsledku jsou ještě odečteny případné daňové zvýhodnění a slevy na dani dle § 35 ZDP.

Pokud jsou zaplacený zálohy na daň, tak jsou zohledněny a sraženy až v posledním kroku viz tabulka 8. Výsledkem je potom daňová povinnost za zdaňovací období.

Tabulka 8 – Výpočet daně z příjmů FO

	Součet dílčích základů daně
-	Nezdanitelná část základu daně
-	Odčitatelné položky
=	Upravený základ daně (zaokrouhlení na 100 Kč dolů)
*	Sazba daně
=	Daň
-	Sleva na dani
=	Daň po slevách
-	Zaplacené zálohy
=	Daňová povinnost

Zdroj: Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, vlastní zpracování

2.2.7 Sazba daně z příjmů FO

Základní sazba daně z příjmů pro fyzickou osobu je stanovena dle ZDP ve výši 15 %. Od roku 2021 již není nadále v platnosti solidární daň, ale je zavedena daň ve výši 23 %. Tato navýšená daňová sazba je určena pro poplatníky, jejichž daňový základ přesahuje 48násobek průměrné mzdy. V roce 2021 je tedy hranice stanovena ve výši 1 701 100 Kč za rok. Jestliže je hrubá

mzda nižší než tato částka daní se sazbou 15 %, jakmile je vyšší musí dojít ke zdanění sazbou 23 %. Do limitu 48násobku průměrné mzdy jsou započítávány také všechny pasivní příjmy, jako jsou příjmy z pronájmu nebo kapitálového majetku.

Od roku 2021 má OSVČ možnost platby paušální daně. Předpoklady pro uplatnění paušální daně jsou uvedeny v § 7 ZDP. Důležitou podmínkou je nepřesáhnutí příjmů za samostatně výdělečné činnosti 1 mil. Kč a nesmí se jednat o plátce DPH. Jakmile je OSVČ přihlášená k paušální dani, platí každý měsíc zálohy ve stejné výši do 20. dne v měsíci. Paušální záloha je pro rok 2021 stanovena ve výši minimálně 5 469 Kč. Tato částka obsahuje jak zálohu na daň z příjmů fyzických osob, tak zálohu na důchodové pojištění a nemocenské pojištění. Tato forma platby daně z příjmů představuje poměrně velké snížení administrativních nákladů a odstraňuje povinnost podávat daňové přiznání a přehled na sociální a zdravotní pojištění, které se ani nebudou vyúčtovávat. Jakmile se OSVČ přihlásí k paušální dani, nemá možnost uplatňovat žádné další slevy jako je sleva na poplatníka, na děti, na manželku atd.

2.2.8 Sleva na dani pro poplatníky daně z příjmů FO

Každý poplatník má nárok na slevu ve výši 27 840 Kč dle § 35ba odst. 1 ZDP. Stejná výše je stanovena také pro poplatníka, který má manželku/manžela žijícího ve společné domácnosti a jeho příjmy jsou nižší než 68 000 Kč. Pro OSVČ s přiznaným příspěvkem na invaliditu se přiznává sleva na dani ve výši 2 520 Kč pro I. a II. stupeň invalidity a 5 040 Kč pro III. stupeň invalidity. Na vyživované dítě, na které jsou prokazatelně vynaloženy výdaje na umístění do předškolního zařízení za dané zdaňovací období, lze uplatnit 15 200 Kč. Slevy na poplatníka se mohou sčítat, ale mohou snížit daňovou povinnost maximálně na hodnotu 0 Kč

2.2.9 Daňové zvýhodnění pro poplatníky daně z příjmů FO

Podle § 35c může poplatník využít daňové zvýhodnění ve výši 15 204 Kč ročně na jedno vyživované dítě žijící s ním ve společné domácnosti, 19 404 Kč ročně na druhé dítě a 24 204 Kč ročně na třetí a každé další dítě. Daňové zvýhodnění může být uplatněno jako sleva na dani, daňový bonus nebo jako kombinace slevy na dani a daňového bonusu. Jestliže je daňové zvýhodnění vyšší než vypočtená daň podle § 16 snižena o slevy na dani podle §35 a §35 ba, tak je vzniklý rozdíl považován za daňový bonus. Aby mohlo být uplatněno zvýhodnění na dítě, musí poplatník vykazovat příjmy ze zaměstnání nebo z podnikání alespoň ve výši šestinásobku minimální měsíční mzdy, což znamená v roce 2021 minimální příjem pro uplatnění slevy na dítě ve výši 91 200 Kč. Do příjmů ze zaměstnání může být započítána také práce na DPP.

2.2.10 Příspěvky na sociální pojištění OSVČ

System sociálního pojištění se skládá z pojistného na důchodové pojištění a pojistného na nemocenské pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Ačkoli tyto příspěvky nesplňují přesné podmínky pro zařazení mezi daně, mají některé vlastnosti, které se daním velmi přibližují. (Kubátová, 2018, s. 16)

U pojistného na důchodové pojištění je minimální měsíční vyměřovací základ a platba záloh stanovena podle toho, jestli se jedná o hlavní nebo vedlejší samostatně výdělečnou činnost. Záloha na pojistné v roce 2021 činí 29,2 % měsíčního vyměřovacího základu, tzn., že maximální záloha (při výkonu hlavní i vedlejší činnosti) činí 41 396 Kč. Minimální měsíční vyměřovací základ pro zálohu v roce 2021 u OSVČ vykonávající hlavní SVČ činí 8 861 Kč, minimální záloha činí 2 588 Kč. Minimální měsíční vyměřovací základ pro zálohu v roce 2021 u OSVČ vykonávající vedlejší SVČ činí 3 545 Kč, minimální záloha činí 1 036 Kč. (Česká správa sociálního zabezpečení, 2021). Maximálním ročním vyměřovacím základem je pro účast na důchodovém pojištění a státní politice zaměstnanosti pro OSVČ částka ve výši 48násobku průměrné mzdy. Pro rok 2021 činí strop pro platbu sociálního pojištění 1 701 168 Kč. (Česká správa sociálního zabezpečení, 2021).

Nemocenského pojištění se může OSVČ účastnit dobrovolně, podáním přihlášky. Minimálním vyměřovacím základem pro pojistné na nemocenské pojištění v roce 2021 je 7 000 Kč a měsíční pojistné ve výši 2,1 % činí nejméně 147 Kč. (Česká správa sociálního zabezpečení, 2021)

2.2.11 Příspěvky na zdravotní pojištění OSVČ

OSVČ platí při výkonu hlavní SVČ pojistné na zdravotní pojištění formou záloh na měsíční bázi a formou doplatku. Vyměřovacím základem je pro OSVČ 50 % příjmů ze samostatné výdělečné činnosti po odečtení výdajů, které byly vynaloženy na jeho dosažení, zajištění a udržení. Pojistné na zdravotní pojištění je počítáno jako 13,5 % z vyměřovacího základu. Pokud je vyměřovací základ OSVČ nižší než stanovený minimální vyměřovací základ, musí být odvedeno pojistné z minimálního vyměřovacího základu (Všeobecná zdravotní pojišťovna, 2021).

Minimální měsíční záloha činí v roce 2021 částku 2 393 Kč, která je stanovena podle minimálního vyměřovacího základu s částkou 17 720,50 Kč. Povinnost minimálního vyměřovacího základu se nevztahuje na OSVČ, který je například zaměstnancem a odvádí pojistné ve výši alespoň minima stanoveného pro zaměstnance, nebo pokud je za něj plátcem

pojistného stát. Vyměřovacím základem se pro tyto osoby je jejich skutečný příjem, takže může nastat situace, že platí méně, než je stanovené minimum. Naopak maximální vyměřovací základ byl zrušen a neexistuje tedy strop pro platbu zdravotního pojištění (Všeobecná zdravotní pojišťovna, 2021). Pro osobu vykonávající vedlejší SVČ také neplatí povinnost odvádět měsíční zálohy na pojistné a zaplatí až podle výše vypočtené v přehledu o příjmech a výdajích.

2.2.12 Švarcsystém

Švarcsystém je vykonávání závislé práce mimo pracovněprávní vztah. Jedná se o situaci, kdy osoba vykonává ekonomickou činnost pro firmu, každopádně ne jako zaměstnanec na pracovně právní vztah, ale jako OSVČ na obchodně právní vztah. Mezi základní znaky švarcsystému podle Srpové (2020, s. 129) patří:

- OSVČ má vztah k firmě stejně jako zaměstnanec,
- odměna za práci OSVČ je závislá na délce pracovní doby nebo obdobném způsobu, který je využíván při pracovně právním vztahu,
- OSVČ získává materiál, pracovní pomůcky, zařízení potřebné pro výkon práce od firmy,
- práce je vykonávána od OSVČ dlouhodobě pouze pro jednoho plátce příjmu.

Jestliže OSVČ naplňuje znaky švarcsystému, jedná se o obcházení zákona a také o možné krácení daňové povinnosti, za kterou může být udělena sankce pro zaměstnavatele i fyzickou osobu. Zaměstnavatel může zaplatit na sankcích až 10 milionů Kč za porušení povinností stanovených v zákoně č 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, kde jsou v § 140 uvedeny sankce pro podnikající fyzické a právnické osoby. Pro fyzickou osobu jsou sankce až 100 000 Kč. Kromě pokuty od Státního úřadu inspekce práce dochází ještě k doměření nedoplatků na daních a penále a také k doměření odvodů za sociální a zdravotní pojištění. Hnátek (2019, s. 103) ve své publikaci uvádí, že z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že při kontrolní činnosti inspektorátu práce není zásadní, jak se situace jeví na první pohled, ale jak jsou kontrolní orgány schopny podložit své domněnky fakty.

2.3 Výhody a nevýhody jednotlivých forem podnikání

Správná forma podnikání může ušetřit spoustu peněz a také času, proto je důležité vybrat nejlepší možnost. Pro tuto práci jsou vybrány hlavní výhody a nevýhody podnikání formou OSVČ a s.r.o. Hlavní rozdíly jsou především ve vedení daňové evidence nebo účetnictví, ve formě ručení za závazky, náročnosti založení a možnostech daňové optimalizace. Mezi fyzickou a právnickou osobou je však ještě jeden rozdíl, který se dá považovat za poměrně

důležitý, a tím je zdaňování tržeb (příjmů) a uplatňování nákladů (výdajů). Podnikatel, jako fyzická osoba, uplatňuje výdaje skutečně zaplacené a zdaňuje skutečně obdržené příjmy. Na druhou stranu mezi základními principy s.r.o. je zdanění realizovaných výnosů, a to bez ohledu jejich uhrazení. U vynaložených nákladů je uplatňován princip věcné a časové souvislosti, bez ohledu na to, jestli byl předmětný náklad uhrazen.

2.3.1 Výhody a nevýhody OSVČ

Jednoduchost u podnikání formou OSVČ plyne hned z jejího založení. Stačí si totiž založit živnost návštěvou živnostenského úřadu a navštívit správu sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovnu. Zřizovací výdaje na získání živnostenského oprávnění jsou poměrně nízké a podnikatele vyjdou na 1 000 Kč. Další výhodou plynoucí z OSVČ jsou nižší administrativní náklady, nemusí se zveřejňovat účetní závěrka a mohou být využity paušální výdaje. Za velkou nevýhodou je u této formy podnikání považována forma ručení. Podnikatel musí ručit celým svým majetkem a v případě vzniku dluhů je musí uhradit i ze svého soukromého majetku.

2.3.2 Výhody a nevýhody s.r.o.

Z pohledu společnosti s ručením omezeným dochází k ručení pouze do výše základního kapitálu, z čehož plyne benefit v podobě přenesení rizika na společnost. Společník společnosti s ručením omezeným ručí za závazky jen do výše svého nesplaceného vkladu. Současně plyne ze založení společnosti jistá prestiž v očích obchodních partnerů a zákazníků. Další výhodou plyne z možnosti společnost prodat. Hodnota dobře fungující společnosti se může zvyšovat a stávat se tak více atraktivní. Společnost s ručením omezením má také větší možnosti daňové optimalizace.

Naopak je s touto formou podnikání spojená větší administrativní zátěž, která sice může být převedena na externí dodavatele, ale to je spojeno s většími finančními náklady. Za administrativní zátěž může být považována povinnost vést účetnictví a zveřejňovat účetní závěrku.

2.4 Efektivní daňová sazba

Efektivní daňová sazba byla ekonomy zavedena, aby bylo možné přesněji porovnávat jednotlivé daňové zatížení. Ačkoli bývá nejčastěji využívána pro porovnání daňového zatížení v jednotlivých zemích, může být využita také pro porovnání daňového zatížení jednotlivých poplatníků v rámci České republiky. Jelikož sazba daně z příjmů je sazbou nominální, tak sazba, která vyjadřuje skutečné zdanění, je sazbou efektivní a zahrnuje tedy i další aspekty daňových systémů, které určují konečnou částku odvedené daně. Jedná se tedy o procentuální

vyjádření výše příjmů, který je poplatníkem odveden státu v podobě daně. V literatuře jsou uváděny různé způsoby výpočtů, a je tak důležité jednotné pojetí výpočtu ukazatelů. Především to, co je chápáno, jako zaplacená daň poplatníkem tvoří největší rozdíl u ukazatelů. Někdy je sociální a zdravotní pojištění zahrnuto do zaplacené daně, jindy není. Pojistné tedy musí být jasně definováno pro výpočet efektivní daňové sazby, aby měl výsledek jasnou vypovídající hodnotu.

Efektivní sazba daně se vypočítá různými metodami. Vstupní data, která jsou používána pro výpočet, jsou hlavním kritériem tohoto dělení. Ukazatelé se dělí podle přístupu následovně:

- Metoda makropohledu využívá pro výpočet efektivní daňové sazby data, která jsou získána z národních statistik nebo z národních účtů.
- Metoda mikropohledu využívá k výpočtu efektivní daňové sazby finanční výkazy společnosti nebo informace o jednotlivých typech poplatníků.

U příjmů ze závislé činnosti je efektivní daňová sazba vypočítána nejčastěji, jako podíl daně včetně odvodů na pojistné placeného zaměstnancem k příjmu ze závislé činnosti a je vyjádřena v procentech (Široký, 2008, s. 125).

Pro výpočet korporátní efektivní daňové sazby je často používána skutečná efektivní sazba. Počítá se jako podíl odvedených daní z podnikových příjmů a daňového základu. Podle Blechové (2008) může být za tento daňový základ považován celkový výsledek hospodaření před zdaněním, celkové provozní výnosy nebo hrubý provozní výsledek hospodaření.

3 PŘÍPADOVÁ STUDIE-DAŇOVÁ OPTIMALIZACE S.R.O. VS. OSVČ

V začátcích podnikání musí udělat každý podnikatel důležité rozhodnutí, kterým je výběr nejvhodnější formy podnikání. Jedná se o poměrně důležité rozhodnutí i přesto, že tato volba není nezvratná. Budoucí transformace na jiný typ podnikání s sebou však nese další náklady a komplikace. Výběr formy podnikání, ovlivňují kromě výše odvedené daně samozřejmě i další aspekty, kterými jsou například forma ručení, administrativní náklady nebo společenská prestiž jednotlivých forem. Tato práce se zaměřuje na porovnání společnosti s ručením omezeným a osobou samostatně výdělečně činnou z pohledu legální daňové optimalizace, jejímž cílem jsou co nejnižší daňové odvody.

Pro porovnání daňové zátěže u s.r.o. a OSVČ je potřeba nejdříve určit dílčí části daňové optimalizace, které mohou jednotlivé typy podnikání uplatňovat, a následně může dojít k porovnání jejich výhodnosti z pohledu celkové daňové úspory. V této kapitole jsou představeny nejvhodnější nástroje daňové optimalizace, kterými jsou: volba výplaty zisku z s.r.o., volba nejvhodnější formy výdajů u OSVČ, možnosti využití paušální daně, využití manželky jako spolupracující osoby a využití odpisů a úroků z úvěru. Daňové zatížení by nemělo být posuzováno pouze ze sazeb daně, jelikož to může být zavádějící a je potřeba vzít v úvahu i další vlivy jako jsou odvody na sociální a zdravotní pojištění. Pro výpočet efektivní daňové sazby je tak v této práci vždy do celkových odvodů započítána daň z příjmů a také pojistné.

Pan Novák vystupuje v této práci jako fiktivní podnikatel, který ukončil svůj zaměstnanecký poměr a chtěl by se věnovat jako stavební projektant svému vlastnímu podnikání. Vzhledem k tomu, že již má informace o tom, jak se pohybují ceny a poptávka s nabídkou na trhu, dokázal si vypočítat svůj odhadovaný roční příjem. Tabulka 9 znázorňuje odhadovaný roční příjem pro optimistický, realistický a pesimistický scénář, který je závislý na efektivitě práce, složitosti projektů a samozřejmě na situaci na trhu ve stavebnictví. Není-li v práci uvedeno jinak, je výpočet proveden s realistickým scénářem.

Tabulka 9 – Scénáře příjmů v Kč

	Optimistický	Realistický	Pesimistický
Roční příjem	1 480 000	1 180 000	940 000

Zdroj: Vlastní zpracování

Zároveň má pan Novák vypočítané náklady, které očekává, že budou v prvních letech podnikání téměř stejné. Jedinou složkou, které se bude měnit, je výše zrychlených odpisů

a úroků z úvěru v prvních pěti letech podnikání. Kalkulace nákladů vychází z položek, které byly uvedeny osobami pohybujícími se v tomto odvětví. Hlavní položku tvoří nájem kanceláře na Praze 7 v Holešovicích ve výši 150 000 Kč ročně (Sreality, 2021), jelikož pan Novák potřebuje prostor, kde by mohl pracovat a zároveň pořádat své pracovní schůzky se zákazníky. Dalším nezbytným nákladem je licence softwaru AutoCad a Revit (Autodesk, 2021), které jako stavební projektant potřebuje ke každodenní práci. Automobil Škoda Octavia (Škoda Plus, 2021) by měl být využíván pouze pro výkon podnikatelské činnosti. Především pro cestu do kanceláře a návštěvy stavebních míst pro posouzení projektů. Povinné ručení a havarijní pojištění bylo vypočítáno podle kalkulačky dostupné na internetu (epojištění.cz, 2021). Náklady na pohonné hmoty, tisk, reprezentaci a školení jsou určeny pouze odhadem podle aktuálních cen na trhu. Přehled ročních daňově uznatelných nákladů je uveden v tabulce 10.

Tabulka 10 – Roční náklady v Kč

Náklady	1. rok	2. rok	3. rok	4. rok	5. rok
Nájem kanceláře v Praze vč. energií	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000
Předplatné softwaru Revit a AutoCad	62 933	62 933	62 933	62 933	62 933
Povinné ručení a havarijní pojištění na automobil	18 051	18 051	18 051	18 051	18 051
Náklady na tisk a kancelářské potřeby	55 000	55 000	55 000	55 000	55 000
Pohonné hmoty	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000
Náklady na reprezentaci	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000
Školení + poplatek pro komoru	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Odpisy automobilu	89 800	143 680	107 760	71 840	35 920
Úrok z úvěru na automobil	21 401	17 110	12 589	7 828	2 816
Celkem	499 185	548 774	508 333	467 652	426 720

Zdroj: Vlastní zpracování

Automobil Škoda Octavia v celkové hodnotě 449 000 Kč by měl být financován na úvěr s úrokem 5,19 % p.a. a délkou splácení 60 měsíců. Splátky vozidla po dobu pěti let jsou uvedeny v tabulce 11. Daňově uznatelným nákladem je pro pana Nováka výše úroku, která se v průběhu splácení snižuje.

Tabulka 11 – Splácení vozidla v Kč

Rok	Počáteční stav	Splátka úvěru	Úrok	Úmor	Konečný zůstatek
1.	449 000	102 149	21 401	80 748	368 252
2.	368 525	102 149	17 110	85 042	283 213
3.	283 213	102 149	12 589	89 559	193 653
4.	193 653	102 149	7 828	94 319	99 333
5.	99 333	102 149	2 816	99 333	0

Zdroj: Vlastní zpracování

Dalším nástrojem daňové optimalizace může být uplatnění odpisů jako daňově uznatelného nákladu. Automobil se řadí dle přílohy ZDP do druhé odpisové skupiny a jeho odepisování je tak možné po dobu pěti let. Aby mohlo dojít k odepisování hmotného majetku, musí být dodržena podmínka minimální ceny majetku ve výši 80 000 Kč, což je splněno a vozidlo může být odepisováno. Jelikož chce podnikatel v prvních letech větší daňovou úsporu, kdyby nastala nějaká neplánovaná investice v začátcích podnikání, byly zvoleny pro výpočet zrychlené odpisy. Výše zrychlených odpisů je uvedena v tabulce 12 Zrychlené odepisování vozidla v Kč.

Tabulka 12 – Zrychlené odepisování vozidla v Kč

Rok	Zůstatková cena	Roční odpis
1.	359 200	89 800
2.	215 520	143 680
3.	107 760	107 760
4.	35 920	71 840
5.	0	35 920
Celkem		

Zdroj: Vlastní zpracování

Paušální náklady na používání motorového vozidla podle § 24 není vhodné využít, jelikož skutečné náklady na dopravu jsou vyšší než paušální částka 5 000 Kč. Nedošlo by tedy k efektivní daňové optimalizaci.

Pan Novák má 1 dítě a manželku první rok na rodičovské dovolené s příjmy nižšími než 68 000 Kč za rok. Pro případovou studii je znázorněna také varianta, kdyby manželka v rodičovské dovolené po třech letech nepokračovala a vrátila se zpět do zaměstnání. Slevy na dani, které si může podnikatel podle zákona o daních z příjmů v současné situaci uplatnit jsou uvedeny v tabulce 13.

Tabulka 13 – Slevy na dani v Kč

Položka	§ ZDP	Částka
Sleva na poplatníka	§ 35 ba	27 840
Sleva na manželku	§ 35 ba	24 840
Zvýhodnění na dítě	§ 35 c	15 204

Zdroj: Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, Vlastní zpracování

3.1 Daňová optimalizace v oblasti rozdělení zisku společníkům u s.r.o.

Společnost s ručením omezeným je většinou zakládána společníky s cílem dosažení zisku. Jestliže je zisku dosaženo, je potřeba ho rozdělit a související transakce správně zaúčtovat a zdanit. Volba vhodné formy vyplácení peněžního plnění může ovlivnit velikost celkového daňového zatížení a pokud chce podnikatel porovnat výhodnost jednotlivých forem podnikání, musí vybrat nejlepší formu vyplácení peněžního plnění ze společnosti s ručením omezeným. Jednotlivé varianty se liší ve způsobu zdanění a také v odvodech pojistného, což vytváří prostor pro daňovou optimalizaci.

Pan Novák vystupuje ve společnosti jako zakládající podnikatel a jediný společník. Může mít tedy vyplácený podíl na zisku z obchodně právního vztahu. Výplata podílu na zisku podléhá dvojímu zdanění, kdy dochází nejdříve ke zdanění zisku společnosti daní z příjmu právnických osob ve výši 19 % a následně zdanění výplaty podílu srážkovou daní ve výši 15 %. Celková výše daňového zatížení je tedy ve výši 31,15 % ze základu daně. Částka určená k výplatě jako podíl ze zisku, nesmí přesáhnout výši hospodářského výsledku posledního skončeného účetního období, zvýšenou o výši posledního nerozděleného výsledku hospodaření nebo sníženou o ztrátu z předchozího období. Metodika výpočtu celkové výše zdanění při výplatě podílu na zisku je znázorněna v tabulce 14.

Tabulka 14 – Metodika výpočtu daňového zatížení

	Výpočet
Hospodářský výsledek	100
Daň z příjmů PO – 19 %	$100 * 0,19 = 19$
Zisk po zdanění	$100 * 0,81 = 81$
Srážková daň 15 %	$81 * 0,15 = 12,15$
Čistý příjem z výplaty zisku	$81 * 0,85 = 68,85$
Zdanění celkem	$100 - 68,85 = 31,15 \%$

Zdroj: Vlastní zpracování

Další možností je sjednání pracovně právního vztahu na pozici jednatele s vyplácenou odměnou za výkon funkce. Tento příjem podléhá dani z příjmů ze závislé činnosti podle § 6 ZDP, avšak podnikatel má možnost si uplatnit slevy na dani, a tím snížit svou daňovou povinnost, jako klasický zaměstnanec. Příjem podléhá také odvodům na sociální a zdravotní pojištění. Pokud je příjem, který plyne jednateli nižší, než je vyměřovací základ pro odvod pojistného na zdravotní pojištění, musí být odvedeno pojistné alespoň z minimálního vyměřovacího základu. Odměny za práci společníka jsou pro společnost součástí mzdových nákladů, a jsou tedy zahrnuty do daňových nákladů firmy stejně jako mzdy zaměstnanců. Jejich daňová uznatelnost se řídí ustanovením § 24 odst.1 zákona o daních z příjmů.

Poslední možností výplaty zisku je zaměstnání společníka, ale musí být dodržena podmínka, že sjednaná smlouva se nekryje s činností jednatele. V případě pana Nováka se tedy jedná o pozici autorizovaného inženýra. Dohoda o provedení práce je velmi oblíbeným pracovně právním vztahem. Jestliže by se mělo jednat o zaměstnání pana Nováka na DPP je tato varianta výhodná, pokud je dodržena podmínka, že měsíční vyplacená částka nepřesáhne 10 000 Kč a zároveň 300 hodin ročně podle § 75 zákoníku práce, aby nebyly sraženy odvody na sociální a zdravotní pojištění. Nad stanovený limit již podléhá DPP zákonným odvodům na pojistné. Neměla by nastat situace, že by namísto sjednání pracovní pozice posílal pan Novák do společnosti faktury jako OSVČ na dlouhodobé bázi a s výdělkem závislým od jeho pracovní doby. Mohlo by to být posouzeno jako švarcsystém a tato forma je dle České legislativy nezákonná.

Při vytvoření pracovně právního vztahu má jednatel i zaměstnanec nárok na další výhody, které mohou snížit daňovou povinnost společnosti. Mohou získat plnění, jako jsou cestovní náhrady, příspěvek na doplňkové důchodové spoření nebo například příspěvek na stravování.

3.2 Daňová optimalizace volbou výdajů u OSVČ

U podnikání formou OSVČ hraje poměrně důležitou roli, jestli je zvolena nejvýhodnější varianta uplatněných výdajů, které ovlivňují výpočet základu daně a následnou daňovou povinnost. Na rozdíl od s.r.o., kde je vždy povinnost se řídit skutečnými náklady, tak OSVČ má podle § 7 na výběr paušální výdaje nebo skutečné výdaje. Aby mohlo být efektivně rozhodnuto o optimalizaci daňové povinnosti, musí mít podnikatel povědomí o tom, co může považovat za daňově uznatelný výdaj. Do daňově uznatelných výdajů si nesmí například započítat odvody na zdravotní ani sociální pojištění, které má povinnost odvádět správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně. Jestliže jsou paušální výdaje větší než skutečné výdaje a dojde k jejich využití, tak to má za následek snížení daňového základu a tím nižší

daňovou povinností. Výdajové paušály jsou v České republice docela vysoké a často tak vedou u podnikatelů ke snížení základu daně.

Podnikání pana Nováka je považováno za živnost vázanou a je tedy možné vypočítat výdaje jako 60 % z příjmů. Maximální výše výdajů vypočítaných v procentech nesmí přesáhnout částku 1 200 000 Kč, což je dodrženo ve všech scénářích. Využití paušálních výdajů může přinášet úsporu na dani, jelikož poplatník má možnost počítat s vyššími náklady, než jaké by mohl evidovat ve skutečnosti. Kromě toho přináší úsporu času, jednoduchost, minimalizaci chyb, nenáročnou archivaci a také finanční úsporu za školení a výdaje spojené s účetními programy. Je však důležité jejich správné využití, aby mohlo dojít k daňové optimalizaci.

3.3 Paušální daň u OSVČ

Dalším případným zvýhodněním při výpočtu celkového daňového zatížení u OSVČ je využití paušální daně podle § 7a. Nabízí podnikateli možnost platit stejnou daň po celé zdaňovací období. Avšak není možné v průběhu zdaňovacího období změnit své rozhodnutí, jakmile se tedy poplatník dostane do paušálního režimu, musí v něm zůstat po celé zdaňovací období. V roce 2021 je stanovena výše paušální daně částkou 5 469 Kč měsíčně, což je 65 628 Kč ročně. Tato částka již obsahuje odvody na sociální pojištění ve výši 35 712 Kč ročně a také a také na zdravotní pojištění ve výši 28 716 Kč ročně, daň z příjmů je zahrnuta pouze částkou 1 200 Kč.

Pro uplatnění paušální daně je stanovena pro rok 2021 podmínka maximálního příjmu ve výši 1 000 000 Kč, pokud se nejedná o příjmy osvobozené od daně nebo příjmy, které nejsou předmětem daně. Pan Novák tedy může využít paušální daň pouze při pesimistickém scénáři, kdy jsou jeho předpokládané příjmy 940 000 Kč.

3.4 Daňová optimalizace OSVČ využitím spolupracující osoby

Podle § 13 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů mohou podnikatelé rozdělit své příjmy na jednu nebo více osob, které s nimi žijí ve společné domácnosti. Pro podnikatele je to nástroj, jak si snížit svou daňovou zátěž, jelikož spolupracující osoba zahrne část příjmů a výdajů do svého vlastního daňového přiznání. Když by se pan Novák rozhodl využít svou manželku na rodičovské dovolené, jako spolupracující osobu a převedl by na ni část své administrativní práce, mohl by snížit výši odvedeného pojistného a daně z příjmů. Dle ZDP může na manželku převést až 50 % příjmů a výdajů, proto je potřeba určit optimální výši, aby mohlo dojít k efektivní daňové optimalizaci. Zároveň částka, o kterou příjmy převyšují výdaje, nesmí za kalendářní rok činit více než 540 000 Kč. Výdaje mohou být uplatněny v prokázané výši podle § 24 zákona o daních z příjmů, nebo jako paušální výdaje podle § 7 odst. 7. Jestliže se manželka

stane spolupracující osobou s příjmem vyšším než 68 000 Kč, nemůže na ni pan Novák už uplatnit slevu na manželku dle § 35 ba ZDP. Zároveň si však manželka může uplatnit svou vlastní slevu na poplatníka pro snížení daňové povinnosti.

3.5 Daňová optimalizace s.r.o. využitím spolupracující osoby

Také v s.r.o. existuje možnost využít manželku jako spolupracující osobu a převést na ni administrativní práci. Je však potřeba manželku zaměstnat. Opět se nabízí varianta hlavního pracovního poměru, částečného úvazku nebo dohody na DPP. Jelikož za manželku pobírající rodičovský příspěvek odvádí sociální a zdravotní pojištění stát prostřednictvím státního rozpočtu, nabízí se jako nejvýhodnější varianta DPP. Pokud je dodržena podmínka měsíčního příjmu 10 000 Kč a 300 hodin za rok, vyhne se tím manželka platbě za sociální a zdravotní pojištění a zároveň si může uplatnit slevu na poplatníka dle §35 ba a vyhnout se odvodům na dani z příjmů.

3.6 Daňová optimalizace využitím úroků z úvěru a odpisů

Nákladem cizího kapitálu, který je získán formou úvěru představují úroky. Jedná se o daňově uznatelný náklad, což znamená, že snižuje zisk ke zdanění a pan Novák ho může započítat do svých ročních daňově uznatelných nákladů. Náklady na cizí kapitál se snižují o velikost sazby daně z příjmů. Jelikož je v případě financování úvěrem vozidlo v majetku dlužníka, může být uplatněn nejen daňový štít z úroků, ale také z odpisů. Daňový štít z úroků se vypočítá jako úrok vynásobený sazbou daně a daňový štít z odpisů se vypočítá jako výše ročního odpisu vynásobená sazbou daně. Jelikož chce podnikatel využívat ve svém podnikání vozidlo financované na úvěr, tabulka 15 představuje jeho roční daňovou úsporu z úroků.

Tabulka 15 – Daňová úspora z úroků v Kč

Rok	Úrok	Daňová úspora PO	Daňová úspora FO
1.	21 401	4 066	3 210
2.	17 110	3 251	2 567
3.	12 589	2 392	1 888
4.	7 828	1 487	1 174
5.	2 816	535	422
Celkem		11 731	9 261

Zdroj: Vlastní zpracování

Také odpisy, které jsou považovány za daňově uznatelný náklad a přináší daňovou úsporu viz tabulka 16. Daňová úspora je vypočítána jako výše ročního odpisu vynásobená sazbou daně z příjmů.

Tabulka 16 – Daňová úspora z odpisů v Kč

Rok	Roční odpis	Daňová úspora PO	Daňová úspora FO
1.	89 800	17 062	13 470
2.	143 680	27 170	21 552
3.	107 760	20 474	16 164
4.	71 840	10 776	10 776
5.	35 920	5 388	5 388
Celkem		80 870	67 320

Zdroj: Vlastní zpracování

Aby mohl pan Novák uplatnit daňové odpisy hmotného majetku, musí mít k tomuto majetku vlastnické právo v souladu s ustanovením § 28 odst. 1 zákona o daních z příjmů. Především v začátcích podnikání mohou být zrychlené odpisy výhodnější než rovnoměrné odpisy, jelikož dochází k větší úpravě základu daně a úspora na dani může vést ve vyšší míře k daňové optimalizaci, kterou podnikatel uvítá, aby mohl investovat více do rozvoje svého podnikání.

4 VÝPOČET DANĚ Z PŘÍJMŮ A DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ

Pro výpočet daně z příjmů a daňového zatížení jsou využity všechny poznatky z předchozí kapitoly. Ty jsou nyní shrnuty do výpočtu u s.r.o. a OSVČ. Dochází k výpočtu daňové povinnosti a také k výpočtu odvodů na sociální a zdravotní pojištění. Účelem je zvolit způsob, který maximalizuje výši čistého zisku a zároveň dojde k co nejnížší daňové povinnosti zahrnující platby pojistného. U korporátní efektivní daně je využita k výpočtu metoda mikropohledu a výše zdanění je vypočítána jako podíl odvedených daní z podnikových příjmů a hrubého provozního výsledku hospodaření, tedy z výsledku hospodaření bez odpisů a úroků z úvěru. Pro výpočet efektivity daňové sazby fyzické osoby je používána metoda průměrné sazby daně z pracovních příjmů. Vypočítá se jako podíl daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a pojistného placené zaměstnancem a zaměstnavatelem k hrubým mzdám.

4.1 Daňová optimalizace v oblasti rozdělení zisku společníkům u s.r.o.

Pro tuto případovou studii jsou porovnávány následující situace pro výběr nejvhodnější varianty výplaty zisku z s.r.o. Jako první je podnikatel jakožto společník, který si vyplácí maximální možnou částku formou podílu na zisku a zároveň je zaměstnaný na částečný úvazek se mzdou 42 000 Kč ročně. Tato situace tedy znázorňuje výši zdanění, pokud je ze zisku vyplácen převážně podíl na zisku. Dále je uvedený případ, ve kterém je společník zaměstnán jako jednatel na pracovně právní poměr s odměnou za výkon funkce v maximální možné výši, protože chce pravidelný měsíční příjem a zbytek je vyplácen jako podíl na zisku. Tato situace představuje výši zdanění, jestliže je ze společnosti placena ve větší míře odměna za výkon funkce. Následně je uvedená kombinace pracovně právního vztahu jednatele s odměnou za výkon funkce ve výši 42 000 Kč ročně, který má současně dohodu o provedení práce jako autorizovaný inženýr s měsíční výplatou 10 000 Kč a zbytek zisku je opět vyplácen jako podíl na zisku. V poslední variantě pan Novák zvažuje ještě zaměstnání manželky jako administrativní výpomoci na DPP. Hospodářský výsledek je vypočítán ve všech variantách jako příjmy mínus náklady, které jsou interpretovány v tabulce 9 a tabulce 10. Pro ilustraci výpočtu jsou použity náklady pro první rok podnikání.

V první situaci se jedná o obchodně právní vztah, kde vystupuje pan Novák jako společník, který si vyplácí podíl ze zisku společnosti. Kromě výplaty podílu na zisku však pan Novák zároveň získává mzdu, protože je ve společnosti evidovaný jako zaměstnanec na částečný úvazek. Jeho mzda je stanovena v minimální výši 42 000 Kč ročně, což je částka, která je rozhodná pro účast na sociálním pojištění. Výpočet celkového daňového zatížení včetně

odvodů na pojistné je uveden v tabulce 17. Tabulka představuje výpočet daně z příjmů FO a odvody na pojistném a následně výpočet daně z příjmů PO.

Tabulka 17 – Výplata podílu na zisku společníka v Kč za rok

	Optimistický	Realistický	Pesimistický
Hrubá mzda z pracovně právního vztahu	42 000	42 000	42 000
Odvod sociálního pojištění zaměstnavatel	10 416	10 416	10 416
Odvod sociálního pojištění zaměstnanec	2 736	2 736	2 736
Odvod zdravotního pojištění zaměstnavatel	3 780	3 780	3 780
Odvod zdravotního pojištění zaměstnanec	20 844	20 844	20 844
Základ daně	42 000	42 000	42 000
Daň z příjmů fyzických osob – 15 %	6 300	6 300	6 300
Sleva na dani	52 680	52 680	52 680
Daňové zvýhodnění na dítě	0	0	0
Daň po slevě	0	0	0
Čistá mzda z pracovně právního vztahu	18 420	18 420	18 420
Výsledek hospodaření	880 815	680 815	440 815
Výsledek hospodaření včetně mzdových nákladů	824 619	624 619	384 619
Základ daně	824 000	624 000	384 000
Daň z příjmů právnických osob – 19 %	156 560	118 560	73 074
Zisk po zdanění	668 059	506 059	311 545
Srážková daň z výplaty podílu na zisku 15 %	100 208	75 908	46 731
Čistý příjem z výplaty podílu na zisku	567 850	430 150	264 813
Celkové zdanění příjmů + odvody na pojistné	279 340	217 041	142 378
Efektivní daňová sazba	30,12 %	29,86 %	29,28 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Nejdříve je vypočítána daň z příjmů FO, kde je základem daně hrubá mzda z pracovně právního poměru, a jsou vypočítány odvody na pojistné. Jelikož je vyměřovací základ zaměstnance nižší než minimální vyměřovací základ pro výpočet zdravotního pojištění, musí být doplaceno

zdravotní pojišťovně pojistné prostřednictvím zaměstnavatele ve výši 13,5 % z rozdílů základů. Minimální výše pojistného na zdravotní pojištění je stanovena v roce 2021 ve výši 24 624 Kč ročně, a to je také důvodem, proč musí pan Novák ze svého zaměstnaneckého poměru odvádět poměrně vysokou částku za zdravotní pojištění. Do výsledku hospodaření společnosti je možné započítat také mzdové náklady a sociální a zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem. Hospodářský výsledek, do kterého jsou tedy započítány i mzdové náklady a pojistné, je považován za základ daně pro výpočet daně z příjmů PO.

Výsledek celkového zdanění je vypočítán pro všechny scénáře příjmů, kde je celková výše zdanění včetně odvodů na pojistné mezi 29,28 – 30,12 %. Podnikatel se může při výplatě zisku tímto způsobem účastnit alespoň minimální částkou na sociálním a zdravotním pojištění a uplatnit podle § 35 ba slevu na poplatníka ve výši 27 840 Kč, na manželku ve výši 24 840 Kč. Jelikož jeho mzda nepřesahuje rozhodnou hranici pro uplatnění daňového zvýhodnění podle §35c nemůže využít daňové zvýhodnění na jedno dítě ve výši 15 204 Kč a získat daňový bonus. I přes to jsou však slevy na dani vyšší než daňová povinnost z pracovně právního vztahu a jejich uplatnění není zcela efektivní.

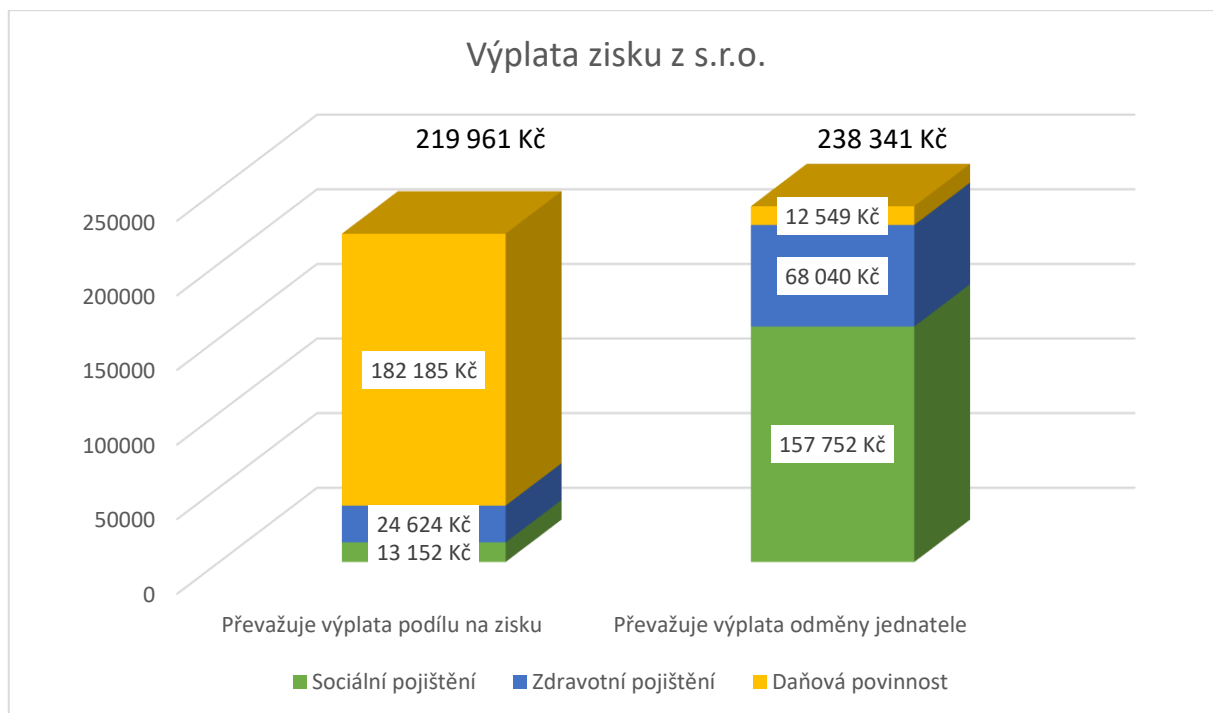
V druhé situaci, kdy podnikatel vystupuje převážně jako jednatel společnosti, je odměna za výkon funkce stanovena na co největší úrovni pro všechny scénáře. Pan Novák by teda dostával měsíčně vyplacenou odměnu a nemusel by čekat celý rok na výplatu podílu na zisku. Jelikož je však tato výplata považována za pracovně právní vztah odvádí se povinná platba na sociální a zdravotní pojištění za zaměstnance a také zaměstnavatele. Odvod sociálního a zdravotního pojištění za zaměstnavatele je považováno za daňově uznatelný náklad a při výpočtu daně z příjmů PO mohou být zahrnuty do nákladů. Jednatel si může opět při výpočtu daňové povinnosti FO uplatnit slevy na poplatníka, na manželku a daňové zvýhodnění na dítě. Výpočet této varianty je znázorněn v tabulce 18, kde je opět uveden výpočet daně z příjmů FO a následně daně z příjmů PO.

Tabulka 18 – Výplata mzdy jednateli v Kč za rok

	Optimistický	Realistický	Pesimistický
Hrubá mzda z pracovně právního vztahu	654 000	504 000	324 000
Odvod sociálního pojištění zaměstnavatel	162 192	124 992	80 352
Odvod sociálního pojištění zaměstnanec	42 516	32 760	21 060
Odvod zdravotního pojištění zaměstnavatel	58 860	45 360	29 160
Odvod zdravotního pojištění zaměstnanec	29 436	22 680	14 580
Základ daně	654 000	504 000	324 000
Daň z příjmů FO – 15 %	98 100	75 600	48 600
Sleva na dani	52 680	52 680	52 680
Daňové zvýhodnění na dítě	15 204	15 204	15 204
Daň po slevě	30 216	7 716	-15 204
Čistá mzda z pracovně právního vztahu	551 832	440 844	303 564
Výsledek hospodaření	880 815	680 815	440 815
Výsledek hospodaření včetně mzdových nákladů	5 763	6 463	7 303
Základ daně	5 000	6 000	7 000
Daň z příjmů PO – 19 %	950	1 140	1 330
Zisk po zdanění	4 813	5 323	5 973
Srážková daň z výplaty podílu na zisku	721	798	896
Čistý příjem z výplaty podílu na zisku	4 091	4 524	5 077
Celkové zdanění příjmů + odvody na pojistné	324 891	235 446	132 173
Efektivní daňová sazba	42,14 %	37,87 %	29,87 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Podnikatel v této situaci odvádí poměrně vysoké odvody na sociální a zdravotní pojištění, jelikož musí být placeny ze strany zaměstnavatele i zaměstnance. V případě optimistického scénáře je celková výše efektivní daňové sazby dokonce až na úrovni 42,14 %. Graf 1 Základní možnosti výplaty zisku z s.r.o. představuje porovnání výplaty zisku realistického scénáře příjmů, když je vyplácen převážně podíl na zisku nebo převážně odměna za výkon funkce.

Graf 1 – Základní možnosti výplaty zisku z s.r.o.

Zdroj: Vlastní zpracování

Z grafu je vidět, že v případě výplaty podílu na zisku, je daňové zatížení tvořeno převážně daní z příjmů, protože má podnikatel vyplacenu pouze minimální částku jako mzdu na částečný úvazek a neuplatňuje si slevy na dani v plném rozsahu. Zatímco u výplaty odměny jednatele jsou sice uplatněny slevy na dani v maximálním rozsahu, ale i tak je celkové zatížení větší, jelikož dochází k poměrně velkým odvodům na pojistné, především na sociální pojištění.

Další situace vychází z toho, že je pro podnikatele výhodnější výplata podílů na zisku než vysoká odměna jednatele. Pan Novák má stanovenou výplatu za výkon funkce ve výši 3 500 Kč, aby byl účastníkem sociálního a zdravotního pojištění. Zároveň má podnikatel smlouvu na DPP na pozici autorizovaného inženýra s částkou 10 000 Kč měsíčně, aby tato částka nepodléhala odvodům na sociální a zdravotní pojištění. Zbytek zisku je vyplácen jako podíl na zisku a prochází tedy dvojitým zdaněním. V tabulce 19 je uvedeno celkové zdanění příjmů při využití více forem výplaty zisku. Ve výpočtu je hrubá mzda z pracovně právního vztahu tvořena odměnou za výkon funkce jednatele a výplatou na DPP.

Tabulka 19 – Výplata zisku s kombinací DPP v Kč

	Optimistický	Realistický	Pesimistický
Hrubá mzda z pracovně právního vztahu	162 000	162 000	162 000
Odvod sociálního pojištění zaměstnavatel	10 416	10 416	10 416
Odvod sociálního pojištění zaměstnanec	2 736	2 736	2 736
Odvod zdravotního pojištění zaměstnavatel	3 780	3 780	3 780
Odvod zdravotního pojištění zaměstnanec	20 844	20 844	20 844
Základ daně	162 000	162 000	162 000
Daň z příjmů FO – 15 %	24 300	24 300	24 300
Sleva na dani	52 680	52 680	52 680
Daňové zvýhodnění na dítě	15 204	15 204	15 204
Daň po slevě	-15 204	-15 204	-15 204
Čistá mzda z pracovně právního vztahu	153 624	33 624	33 624
Výsledek hospodaření	880 815	680 815	440 815
Výsledek hospodaření včetně mzdových	704 619	504 619	264 619
Základ daně	704 000	504 000	264 000
Daň z příjmů PO – 19 %	133 760	95 760	50 160
Zisk po zdanění	570 859	408 859	211 459
Srážková daň z výplaty podílu na zisku	85 629	61 329	31 719
Čistý příjem z výplaty podílu na zisku	485 230	347 530	179 740
Celkové zdanění příjmů + odvody na pojistné	241 961	179 661	104 451
Efektivní daňová sazba	24,74 %	23,10 %	19,53 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Touto optimalizací by došlo ke snížení efektivní daňové sazby na úroveň 19,53 – 24,74 % v jednotlivých scénářích příjmů. Velkou roli zde hraje smlouva na DPP, která podléhá pouze srážkové dani 15 %.

V poslední variantě podnikatel optimalizuje své daňové zatížení ještě zaměstnáním manželky na DPP se mzdou 10 000 Kč měsíčně. Pan Novák tedy vstupuje jako jednatel se mzdou 42 000 Kč ročně, zároveň smlouvou na DPP na 10 000 Kč měsíčně a zbytek zisku je vyplácen jako podíl na zisku. Zaměstnání manželky znamená, že si již dál pan Novák nemůže uplatnit slevu

na manželku, protože je tím porušena podmínka maximálního příjmu manželky 68 000 Kč ročně. Výpočet efektivní daňové sazby této varianty je v tabulce 20.

Tabulka 20 – Výplata zisku s kombinací DPP a manželkou

	Optimistický	Realistický	Pesimistický
Hrubá mzda z pracovně právního vztahu – Novák	162 000	162 000	162 000
Odvod sociálního pojištění zaměstnavatel	10 416	10 416	10 416
Odvod sociálního pojištění zaměstnanec	2 736	2 736	2 736
Odvod zdravotního pojištění zaměstnavatel	3 780	3 780	3 780
Odvod zdravotního pojištění zaměstnanec	20 844	20 844	20 844
Základ daně	162 000	162 000	162 000
Daň z příjmů FO – 15 %	24 300	24 300	24 300
Sleva na dani	52 680	52 680	52 680
Daňové zvýhodnění na dítě	15 204	15 204	15 204
Daň po slevě	-15 204	-15 204	-15 204
Čistá mzda z pracovně právního vztahu – Novák	153 624	33 624	33 624
Manželka			
Hrubá mzda z pracovně právního vztahu – manželka	120 000	120 000	120 000
Základ daně	120 000	120 000	120 000
Daň z příjmů FO – 15 %	18 000	18 000	18 000
Sleva na dani	27 840	27 840	27 840
Čistá mzda z pracovně právního vztahu – manželka	120 000	120 000	120 000
Výsledek hospodaření			
Výsledek hospodaření	880 815	680 815	440 815
Výsledek hospodaření vč. mzdových nákladů	584 619	384 618	144 617
Základ daně	584 000	384 000	144 000
Daň z příjmů PO – 19 %	110 960	72 960	27 360
Zisk po zdanění	473 659	311 040	116 640
Srážková daň z výplaty podílu na zisku	71 048	46 656	17 496
Čistý příjem z výplaty podílu na zisku	402 611	264 384	99 144
Celkové zdanění příjmů + odvody na pojistné			
	204 488	142 188	67 428
Efektivní daňová sazba	20,93 %	17,20 %	12,34 %

Jelikož je manželka na rodičovské dovolené může podepsat ve firmě pana Nováka prohlášení k dani a uplatnit základní slevu na poplatníka, a tím dostane vyplacenou celou částku 120 000 Kč ročně. Pro pana Nováka je tedy výhodnější vzdát se slevy na manželku a raději ji zaměstnat na DPP, protože mu to přináší větší daňovou optimalizaci a jeho daňové zatížení by se tak pohybovalo mezi 12,34 – 20,93 % v jednotlivých scénářích příjmů. Jestliže by se časem manželka vrátila do práce a již by neměla podepsané prohlášení k dani u pana Nováka, nemohla by využívat slevu na poplatníka a její mzda by se tedy snížila o výši srážkové daně, která je 18 000 Kč ročně a čistá mzda by činila 102 000 Kč ročně. Stále by to však byl nejefektivnější způsob daňové optimalizace pro výplatu zisku ze společnosti.

4.2 Daňová optimalizace volbou výdajů u OSVČ

Porovnání skutečných a paušálních výdajů pana Nováka za předpokladu podnikání jako OSVČ je znázorněno v tabulce 21 pro realistický scénář příjmů v prvním roce podnikání. Paušální výdaje mohou být na základě typu živnosti uplatněny ve výši 60 % z příjmů, dle §7 ZDP, zatímco skutečné výdaje jsou počítány s částkou z kalkulace uvedené v tabulce 10, která obsahuje roční náklady v Kč.

Tabulka 21 – Skutečné x paušální výdaje – realistický scénář

	Skutečné výdaje	Paušální výdaje
Příjmy z podnikání podle §7	1 180 000	1 180 000
Výdaje	499 185	828 000
Základ daně	680 800	552 000
Odvody na sociální pojištění	100 711	68 912
Odvody na zdravotní pojištění	46 562	31 861
Daň z příjmů FO -15 %	103 470	70 800
Sleva na poplatníka	27 840	27 840
Sleva na manželku	24 840	24 840
Daňové zvýhodnění	15 204	15 204
Daň po slevě	35 586	2 916
Celkové zdanění příjmů + odvody na pojistné	182 859	103 689
Efektivní daňová sazba	26,86 %	15,03 %

Zdroj: Vlastní zpracování

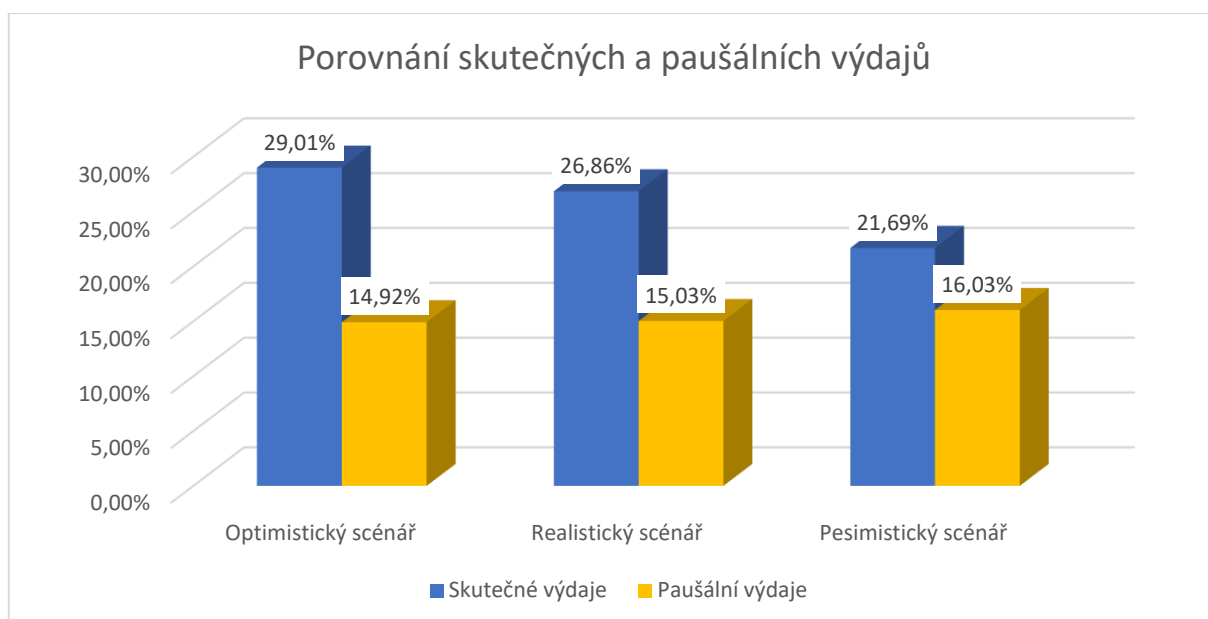

Odvody na sociální pojištění jsou vypočítány jako polovina rozdílu mezi příjmy a výdaji a vynásobeny sazbou 29,2 %. Odvody na zdravotní pojištění jsou počítány jako polovina rozdílu mezi příjmy a výdaji a vynásobené sazbou 13,5 %. Tabulka 21 znázorňuje, jak by volba výdajů ovlivnila čistý zisk podnikatele, výši jeho daňové povinnosti a výši odvodů na zdravotní a sociální pojištění. Pro lepší vypovídací schopnost efektivní daňové sazby je v obou případech výpočet proveden jako podíl celkových odvodů k základu daně. Za základ daně jsou pro výpočet efektivní daňové sazby u obou variant považovány celkové příjmy snížené o skutečné výdaje.

V případě podnikatele Nováka je tedy při realistickém scénáři výhodnější použít paušální výdaje, protože výše paušálních výdajů je větší než výše skutečných výdajů. Celkově odvody za daň z příjmů a zálohy na pojištění jsou u paušálních výdajů ve výši 15,03 % zisku oproti 26,51 %, které by podnikatel musel odvést, pokud by jako OSVČ využíval skutečné výdaje. Celkově by využití paušálních výdajů přineslo úsporu na dani z příjmů 32 670 Kč a úspora na odvodech na pojistné by činila 46 500 Kč.

Jakmile se podnikatel rozhodne pro uplatnění paušálních výdajů, nemá již v průběhu roku možnost své rozhodnutí změnit. Je tedy potřeba provést dobré plánování, aby mohla být provedena maximální daňová optimalizace. Podnikatel může jako osoba samostatně výdělečně činná uplatnit slevy podle § 35 ba a § 35 c, bez ohledu na to, jestli využije skutečné nebo paušální výdaje.

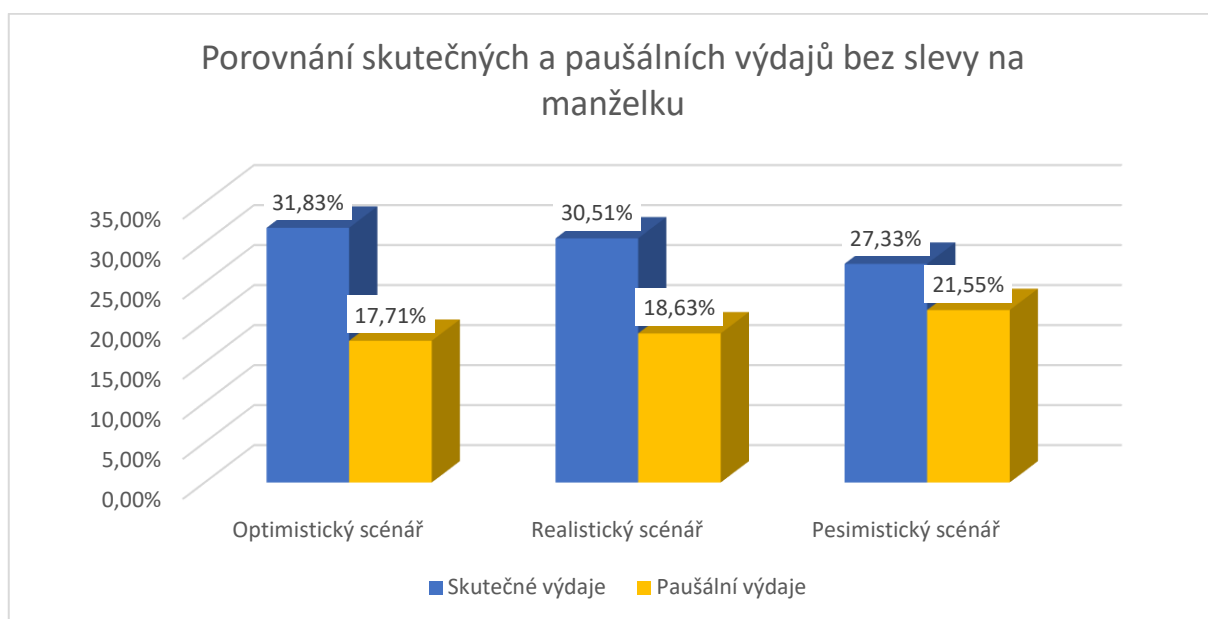
V grafu 2 jsou porovnány výše zdanění skutečných výdajů a paušálních výdajů a interpretovány možnosti pro všechny scénáře příjmů. Je zřejmé, že ve všech případech je pro pana Nováka výhodnější použití paušálních výdajů. Ačkoli u optimistického scénáře jsou odvody za pojistné a daň z příjmů téměř dvakrát větší u skutečných výdajů, tak u pesimistického scénáře už je rozdíl mezi volbou výdajů mnohem menší a tento scénář se tak blíží více k situaci, kdy je pro podnikatele výhodnější využít skutečné výdaje.

Graf 2 – Porovnání výše zdanění u skutečných výdajů a paušálních výdajů

Zdroj: Vlastní zpracování

Jakmile by manželka nastoupila zpět do zaměstnání a pan Novák by si nemohl uplatnit slevu na manželku, vypadalo by porovnání skutečných a paušálních výdajů viz graf 3. Je zde porovnána výše zdanění skutečných a paušálních výdajů bez slevy na manželku.

Graf 3 – Porovnání výše zdanění skutečných a paušálních výdajů bez slevy na manželku

Zdroj: Vlastní zpracování

Ve chvíli, kdy podnikatel nemůže využít všechny slevy na dani, je pro něj za všech scénářů stále výhodnější využití paušálních výdajů. Je však nutno pracovat s tímto nástrojem daňové optimalizace flexibilně, vyhodnotit si jaké slevy na dani je možné pro dané období využít,

a především zhodnotit situaci poptávky po práci a situaci na trhu pro odhad správného scénáře příjmů, aby byla kladná úspora na dani z volby výdajů.

4.3 Paušální daň u OSVČ

Od roku 2021 může OSVČ využít platbu paušální daně. V tabulce 22 je porovnání paušálních výdajů a paušální daně, výpočty jsou provedeny za pesimistického scénáře, který jako jediný splňuje podmínky pro registraci k paušální dani.

Tabulka 22 – Porovnání paušálních výdajů a paušální daně

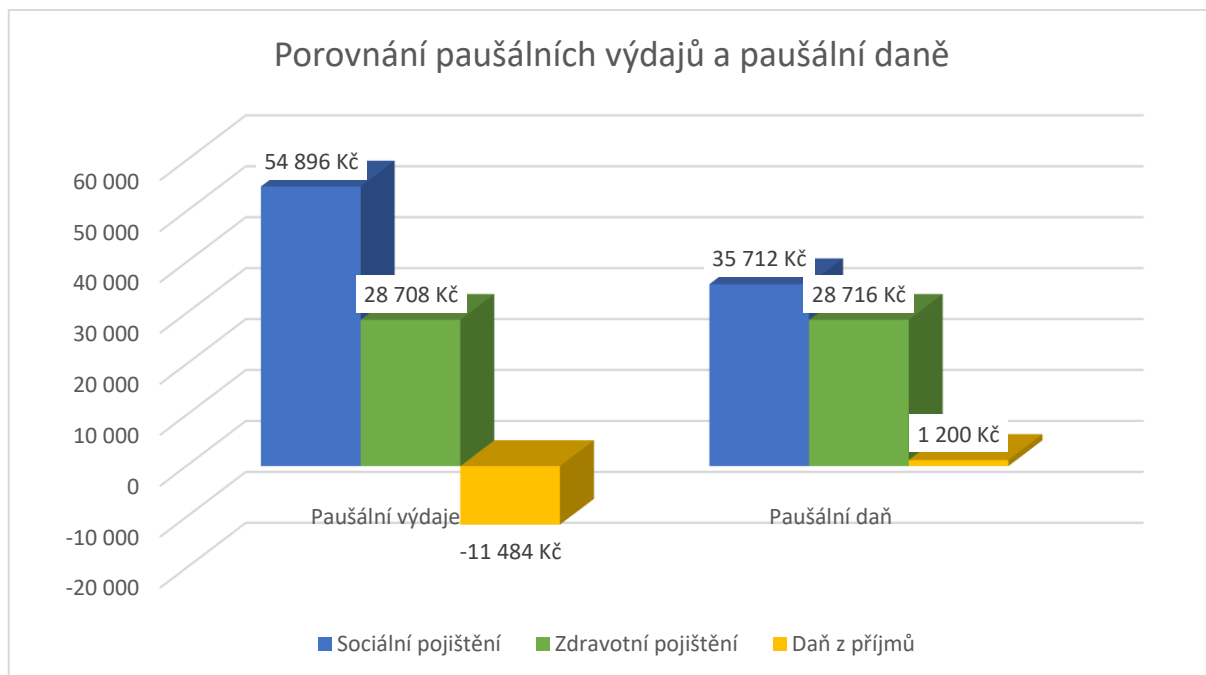
	Paušální výdaje	Paušální daň
Příjmy z podnikání podle §7	940 000	940 000
Výdaje	828 000	
Základ daně	552 000	
Odvody na sociální pojištění	54 896	35 712
Odvody na zdravotní pojištění	28 708	28 716
Daň z příjmů FO - 15 %	56 400	
Sleva na poplatníka	27 840	
Sleva na manželku	24 840	
Daňové zvýhodnění	15 204	
Daň po slevě	-11 484	1 200
Celkové zdanění příjmů	72 120	65 628
Efektivní daňová sazba	13,07 %	11,89 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Z výpočtu je zřejmé, že za předpokladu pesimistického scénáře, je výhodnější pro podnikatele se přihlásit k paušální dani a platit měsíčně zálohu ve výši 5 469 Kč, jelikož by mu to přineslo úsporu ve výši 6 492 Kč ročně. Kromě finanční úspory by pan Novák získal také výhody v podobě časové a administrativní nenáročnosti spojené s paušální dani.

Graf 4 porovnává výši zdanění u paušálních výdajů a paušální daně. Je zřejmé, že v případě obou variant dochází k téměř totožné platbě za zdravotní pojištění, ale odvody na sociální pojištění jsou jednoznačně vyšší, jestliže jsou uplatněny paušální výdaje. I přes to, že může pomocí paušálních výdajů získat podnikatel daňový bonus ve výši 11 484 Kč a může se zdát,

že je z pohledu daně z příjmů FO výhodnější uplatňovat paušální výdaje, tak v celkovém součtu všech odvedených odvodů přináší větší úsporu paušální daň.

Graf 4 – Porovnání výše zdanění u paušálních výdajů a paušální daně

Zdroj: Vlastní zpracování

Pokud by se manželka vrátila po nějaké době zpět do zaměstnání na celý úvazek, tak by úspora plynoucí z paušální daně byla ještě větší, jelikož by pan Novák již nemohl uplatňovat slevu na manželku při výpočtu paušálních výdajů a jeho daňová povinnost by činila 13 356 Kč. Úspora plynoucí z registrace k paušální dani by se tak navýšila na 31 332 Kč.

4.4 Daňová optimalizace OSVČ využitím spolupracující osoby

Když by se pan Novák rozhodl využít svou manželku na rodičovské dovolené, jako spolupracující osobu a převedl by na ni část své administrativní práce vypadal by výpočet viz tabulka 23. Na manželku je převedena ve výpočtu maximální možná výše příjmů realistického scénáře a výdajů za účelem optimalizace daňové povinnosti. Dle ZDP je maximum pro spolupracující osobu stanoveno na 50 %. Z předchozího výpočtu je již zřejmé, že je pro tuto případovou studii výhodnější využití paušálních výdajů než skutečných výdajů. Výhodnost využití spolupracující osoby tedy již počítá s paušálními výdaji, které jsou rozděleny mezi pana Nováka a jeho manželku, dle stanoveného procenta.

Hlavním účelem tohoto nástroje daňové optimalizace mohou být nižší odvody na sociální pojištění, jelikož je manželka považována za vedlejší SVČ. A také efektivnější uplatnění slevy

na poplatníka, kterou může ve svém výpočtu daně z příjmů zahrnout také manželka. Pouze však po dobu, kdy je na rodičovské dovolené a nemá vlastní příjmy ze zaměstnání.

Tabulka 23 – Využití spolupracující osoby v Kč – 50 %

	Podnikatel	Manželka
Dosažené celkové příjmy podle §7	1 180 000	
50 % příjmů	590 000	
50 % z příjmů		590 000
Celkové paušální výdaje	708 000	
50 % paušálních výdajů	354 000	
50 % paušálních výdajů		354 000
Základ daně	236 000	236 000
Zálohy na sociální pojištění	34 456	34 456
Zálohy na zdravotní pojištění	28 708	15 931
Daň z příjmů FO – 15 %	35 400	35 400
Sleva na poplatníka	27 840	27 840
Daňové zvýhodnění na dítě	-15 204	0
Daň po slevě	-6 356	7 560
Daň z příjmů + odvody na pojistné	56 808	57 947
Efektivní daňová sazba		14,33 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Z výpočtu je zřejmé, že oba z manželů zaplatí stejnou částku za sociální pojištění, která je vypočítána z jejich vyměřovacího základu. Je důležité vzít v potaz, že pokud je manželka na rodičovské dovolené, tak se považuje její spolupráce za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost. To je důvodem, proč je částka za zdravotní pojištění rozdílná, jelikož pan Novák podniká na hlavní samostatnou výdělečnou činnost. Dohromady by za daň z příjmů a odvody na pojistném zaplatili 139 846 Kč. Při výpočtu daně z příjmů má manželka nárok na daňový bonus ve výši 1 644 Kč, jelikož si uplatňuje zvýhodnění na dítě, které je vyšší než daňová povinnost po odečtení slevy na dani.

Jestliže by pan Novák podnikal bez spolupracující osoby s paušálními výdaji, tak by byly celkové odvody na daň z příjmů a odvody na pojistné ve výši 103 689 Kč ročně. Využití manželky jako spolupracující osoby tak nemusí být za každé situace výhodné. Výhoda spolupracující osoby plyne především z vedlejší samostatně výdělečné činnosti manželky. Při

vedlejší činnosti může totiž uplatnit nižší zálohy na pojistné, protože u sociálního pojištění se pojistné do určité hranice vůbec neplatí. Tato hranice je pro rok 2021 stanovená ve výši 85 058 Kč. V tabulce 24 je výpočet daňového zatížení, jestliže by bylo využito spolupráce manželky, na kterou by bylo převedeno 18 % příjmů a výdajů. Tato částka představuje základ daně, který by osvobodil příjmy manželky od platby pojistného na sociální pojištění, jelikož je těsně pod rozhodnou hranicí.

Tabulka 24 – Využití spolupracující osoby v Kč – 18 %

	Podnikatel	Manželka
Dosažené celkové příjmy podle §7	1 180 000	
82 % příjmů	967 600	
18 % z příjmů		212 400
Celkové výdaje	708 000	
82 % výdajů	580 560	
18 % výdajů		127 440
Základ daně	387 000	84 900
Zálohy na sociální pojištění	56 502	0
Zálohy na zdravotní pojištění	28 708	5 731
Daň z příjmů FO – 15 %	58 050	12 735
Sleva na poplatníka	27 840	27 840
Daňové zvýhodnění na dítě	-15 204	
Daň po slevě	12 636	0
Daň z příjmů + odvody na pojistné	100 216	5 731
Efektivní daňová sazba		13,4 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Aby si mohla manželka uplatnit vlastní slevu na poplatníka podle §35 ba, která je ve výši 27 840 Kč nemůže si pan Novák již uplatnit slevu na manželku 24 840 Kč. Ačkoli se může zdát, že by tohle rozhodnutí přineslo úsporu 3 000 Kč, tak z výsledků vyplývá, že sleva na poplatníka není při využití manželky jako spolupracující osoby efektivně využita. Velikost daně z příjmů před uplatněním slevy je totiž nižší než samotná sleva na poplatníka.

Takže ačkoli dochází k úspoře z pohledu sociálního pojištění, tak daňové zatížení je stále vyšší, než kdyby pan Novák spolupráce manželky nevyužil. Stejná situace nastává jak v případě realistického scénáře, tak i optimistického či pesimistického. Není tedy možné v případě pana Nováka plně optimalizovat daňovou povinnost pomocí spolupráce manželky, pokud je na rodičovské dovolené.

Tento nástroj daňové optimalizace by však rozhodně bylo efektivní využít při vyšších příjmech, kdyby podnikatel měl platit solidární daň a mohl by se tomu vyhnout právě využitím spolupráce manželky. Nebo v situaci, kdy se manželka vrátí zpět do zaměstnání a již by nebylo možné uplatnit slevu na manželku. Jestliže by manželka měla zaměstnání, kde by pobírala alespoň minimální mzdu a podepsala prohlášení k dani z příjmu, uplatňovala by svou slevu na poplatníka oproti tomuto příjmu. Tabulka 25 znázorňuje výši daňového zatížení z podnikání zahrnujícího odvody na pojistné obou manželů z realistického scénáře příjmů, když je manželka zaměstnaná a zároveň má vedlejší SVČ jako spolupracující osoba pana Nováka. Na manželku je převedeno v realistickém scénáři 18 %, v optimistickém scénáři 15,3 % a v pesimistickém 22,6 %. Procento příjmů a výdajů, které jsou převedeny na manželku, je stanoveno tak, aby základ daně manželky vyšel těsně pod hranici, která je rozhodná pro účast na sociálním pojištění vedlejší SVČ, a manželka by tak neodváděla žádnou částku na sociální pojištění. Pan Novák má ve svém výpočtu započítanou jeho vlastní slevu na poplatníka a zároveň daňové zvýhodnění na jedno dítě.

Tabulka 25 – Daňové zatížení OSVČ se spolupracující osobou, když manželka má zaměstnání v KČ

	Optimistický	Realistický	Pesimistický
Sociální pojištění	68 504	56 502	46 662
Zdravotní pojištění	37 369	34 439	27 304
Daň z příjmů	39 996	27 741	17 631
Celkem	145 869	118 682	91 597

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 26 představuje pro porovnání výpočet pana Nováka jako samostatného podnikatele bez spolupracující osoby, pokud by se manželka vrátila do práce a nemohl by si uplatnit slevu na manželku.

Tabulka 26 – Daňové zatížení OSVČ bez spolupracující osoby, když manželka má zaměstnání v KČ

	Optimistický	Realistický	Pesimistický
Sociální pojištění	80 592	68 912	54 896
Zdravotní pojištění	37 260	31 861	28 708
Daň z příjmů	39 756	27 756	13 356
Celkem	157 608	128 529	96 960

Zdroj: Vlastní zpracování

Z výsledků vyplývá, že ve všech scénářích plyne panu Novákovi úspora z pohledu sociálního pojištění, jestliže je na manželku převedena optimální výše příjmů a výdajů, kdy nemá povinnost odvádět pojistné na sociální pojištění. V případě optimistického scénáře příjmů by mohl pan Novák ušetřit touto formou daňové optimalizace 11 739 Kč, v realistickém scénáři 9 847 Kč a v pesimistickém 5 363 Kč. Pokud je tedy manželka na rodičovské dovolené a nemá vlastní příjmy, vyplatí se panu Novákovi uplatňovat paušální výdaje a slevu na manželku, jakmile by se však manželka vrátila do zaměstnání, bylo by výhodnější manželku využívat jako spolupracující osobu a vyhnout se tak části odvodů na sociální pojištění.

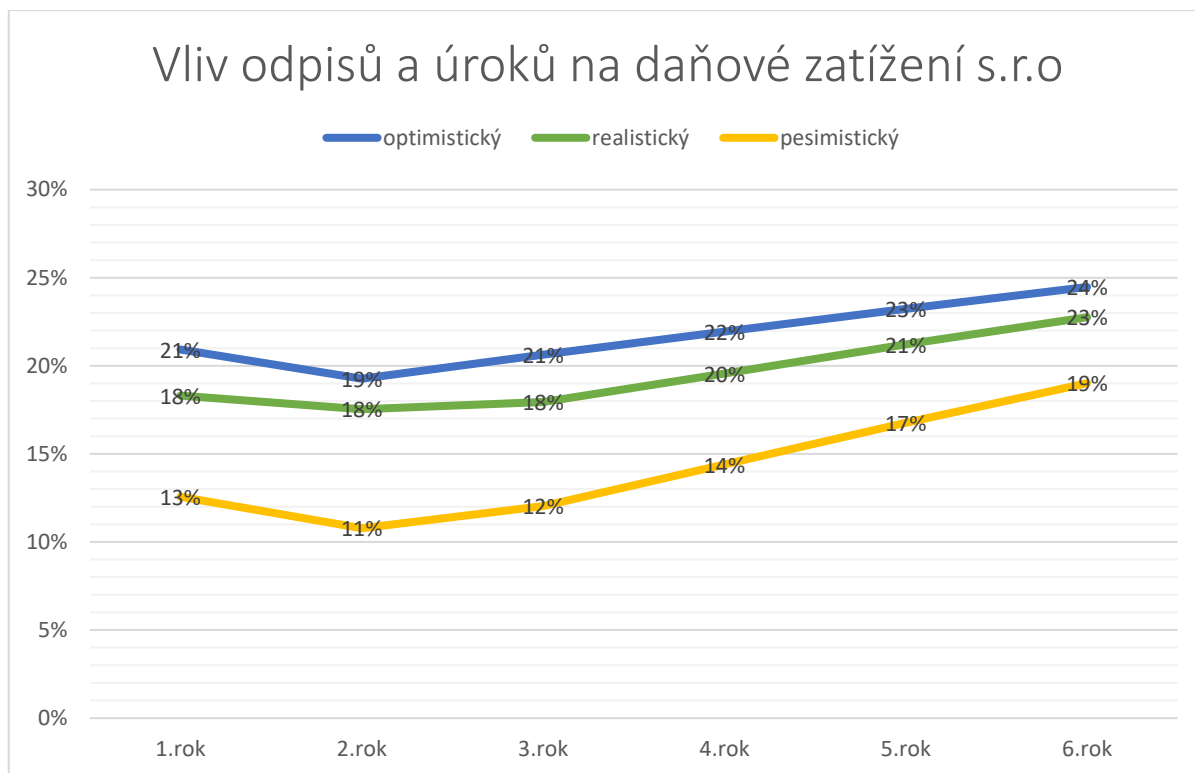
5 VYHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ

Čistý příjem z podnikání není možné od daní z příjmů a pojistného na sociální a zdravotní pojištění zcela osvobodit, ale je možné ho legálně optimalizovat. Výsledný daňový dopad by měl být dopředu spočítán a měl by být součástí podnikatelského plánu. Pouze na základě detailních informací o plánovaném podnikání formou OSVČ nebo s.r.o. lze nejlépe odpovědět na otázku, co bude daňově dlouhodobě výhodnější.

5.1 Vyhodnocení výsledků s.r.o.

U podnikání formou s.r.o. je důležité rozhodnutí o výplatě zisku ze společnosti. Ať už se podnikatel pohybuje v jakémkoli scénáři příjmů, je pro něj nevýhodné vyplácet si převážně podíl na zisku nebo se zaměstnat s vysokou měsíční mzdou. Obě tyto varianty jsou spojeny s vysokým daňovým zatížením. Optimální situace se nabízí pro podnikatele při sjednání smlouvy o funkci na pozici jednatele s odměnou rozhodnou pro účast na sociálním a zdravotním pojištění, což je v roce 2021 částka 3 500 Kč. Díky tomu je podnikatel účastníkem na sociálním a zdravotním pojištění, i když musí do budoucna počítat s tím, že jsou jeho odvody minimální a v důchodovém věku by se to mohlo odrazit na výši jeho důchodu. Kromě smlouvy o výkonu funkce může podnikatel dále optimalizovat daňovou povinnost ujednáním smlouvy na DPP, která nesmí být sjednána na pozici, která se kryje s činností jednatele. Následně zaměstnáním manželky na DPP může ještě více minimalizovat daňové zatížení. Největší výhoda plyne z pracovního poměru na dohodu o provedení práce tím, že při dodržení podmínek stanovených v předchozí kapitole může být zatížená maximálně 15% srážkovou daní. Celková výše zatížení počítaná přes efektivitu daňové sazby, do které jsou zahrnuty i odvody na sociální a zdravotní pojištění tak činí 13 – 21 % v jednotlivých scénářích příjmu.

Jelikož byl v předchozí kapitole znázorněn výpočet daňového zatížení u s.r.o. pouze pro první rok podnikání, graf 5 představuje vývoj daňového zatížení v prvních šesti letech podnikání za předpokladu, že je manželka na rodičovské dovolené. Prvních pět let je tak ovlivněno započítáním odpisů a úroků do daňově uznatelných nákladů a poslední rok představuje situaci bez tohoto nástroje daňové optimalizace.

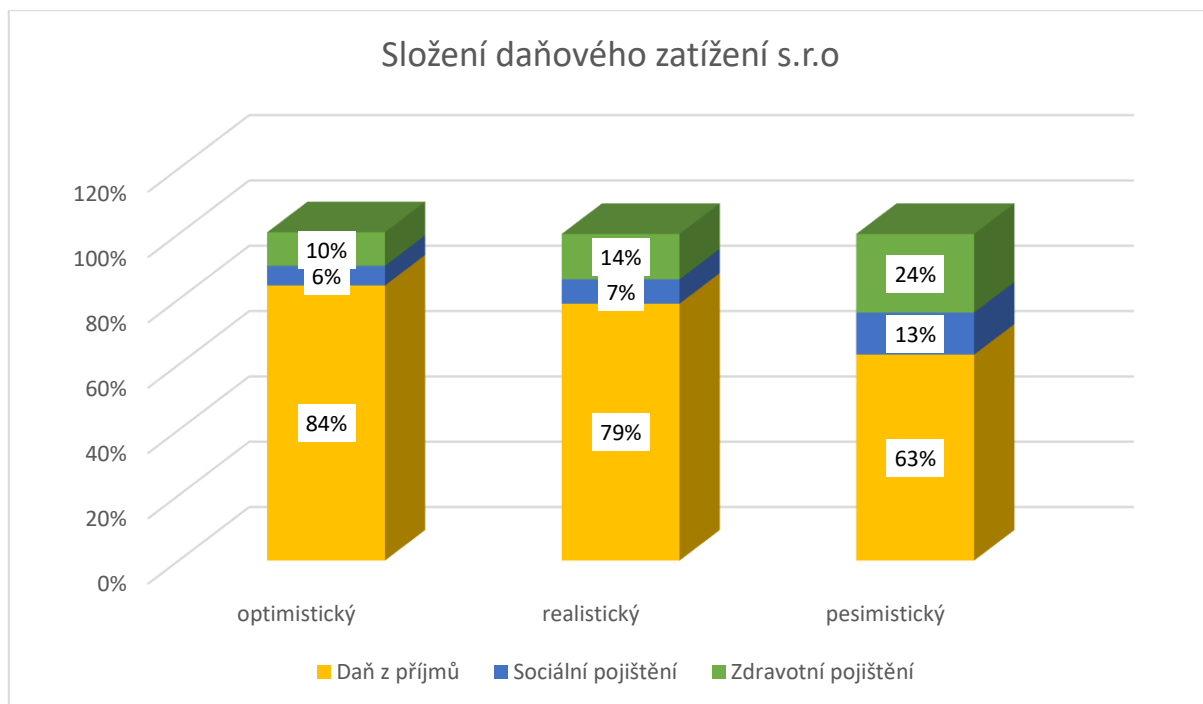

Graf 5 – Vliv odpisů a úroků na daňové zatížení

Zdroj: Vlastní zpracování

V grafu jde vidět, jaký vliv má uplatnění odpisů a úroků do nákladů, jelikož v druhém roce je nejnižší daňové zatížení, které se postupně zvyšuje. To odpovídá vývoji zrychlených odpisů po dobu pěti let odepisování. Využití daňového odepisování tedy zajistí v prvních pěti letech úsporu na dani a podnikatel může investovat ušetřené finanční prostředky do rozvoje svého podnikání.

Jak již bylo zmíněno, podnikatel na DPP neodvádí v případové studii pojistné na sociální a zdravotní pojištění a na smlouvu o funkci jednatele dostává velmi malou odměnu, která podléhá těmto odvodům. Na grafu 6 jde tedy vidět, že po optimalizaci je tvořeno daňové zatížení v prvním roce podnikání především daní z příjmů. V dalších letech je struktura daňového zatížení podobná, proto je grafické znázornění uvedeno pro přehlednost pouze pro první rok podnikání.

Graf 6 – Složení daňového zatížení s.r.o.

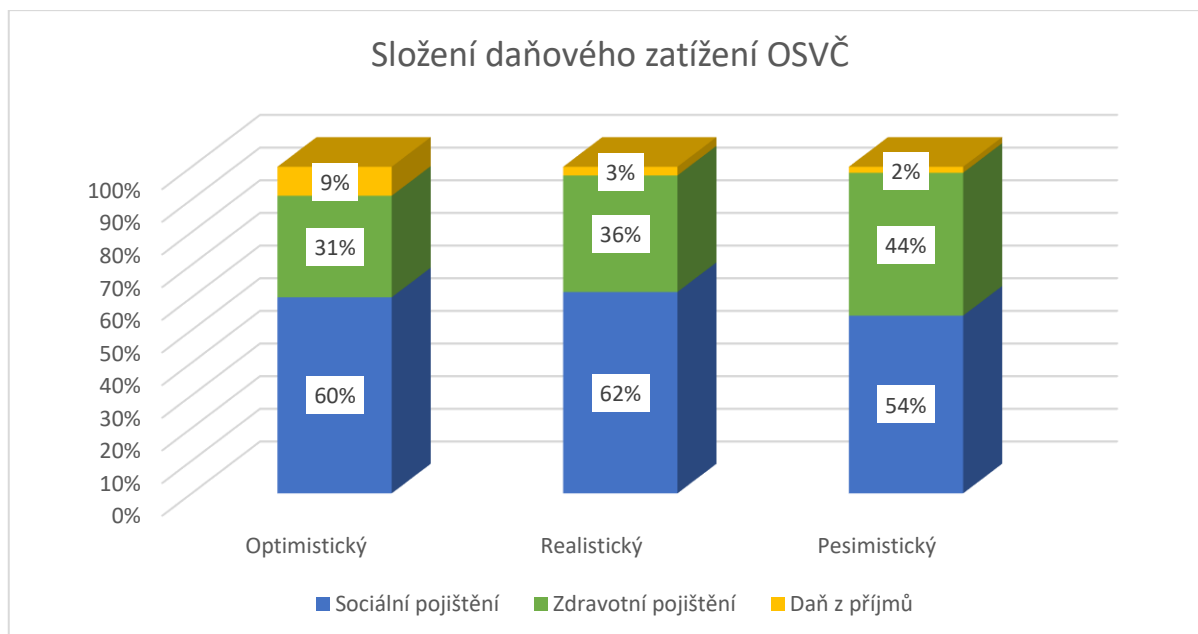
Zdroj: Vlastní zpracování

5.2 Vyhodnocení výsledků OSVČ

Jestliže by se podnikatel rozhodl podnikat jako OSVČ vypadalo by jeho daňové zatížení jinak, než při podnikání formou s.r.o. V případě pesimistického scénáře je nejvýhodnější registrace k paušální dani, která přináší největší míru optimalizace. Daňové zatížení, které zahrnuje i pojistné, by bylo na úrovni pouze 12 % bez ohledu na to, jestli je manželka na rodičovské dovolené nebo zpět v zaměstnání.

V ostatních scénářích by pro pana Nováka bylo výhodné využít paušální výdaje a snížit daň z příjmů slevou na manželku po dobu, kdy je na rodičovské dovolené a daňovým zvýhodněním na dítě. Jakmile by manželka nastoupila do zaměstnání, je výhodnější ji využívat jako spolupracující osobu, která má na starost část administrativní práce. Aby mohlo dojít k efektivní daňové optimalizaci, nesmí být dílčí základ daně z vedlejší SVČ manželky vyšší než částka, která je rozhodná pro účast na sociálním pojištění.

Struktura daňového zatížení u nejvýhodnějších variant OSVČ za předpokladu, že je manželka na rodičovské dovolené je znázorněna v grafu 7, ze kterého je zřejmé, že struktura daňového zatížení je jiná, než tomu bylo u podnikání formou s.r.o., kde tvořila největší část daň z příjmů.

Graf 7 – Složení daňového zatížení OSVČ

Zdroj: Vlastní zpracování

Největší část odvodů tvoří pojistné a konkrétně sociální pojištění, které je více jak polovina z celkového daňového zatížení. Daň z příjmů je optimalizována pomocí slev na dani a daňového zvýhodnění, takže její hodnota je poměrně nízká.

Výhodou s.r.o. z pohledu daňového zatížení je, dle výsledků, větší volnost. Společník nemusí platit enormní částky na sociálním a zdravotním pojištění, protože si jednoduše může dát odměnu jednatele v minimální výši, která je spojena s poměrně nízkými odvody na sociální a zdravotní pojištění. Jelikož hlavní OSVČ musí odvádět měsíční zálohy na sociální a zdravotní pojištění, může se podnikatel snadno dostat do existenčních problémů, pokud přijde na nějakou dobu o část svých příjmů, ale stále mu plyne závazek z titulu pojistného.

5.3 Porovnání výše zdanění u s.r.o. a OSVČ

Kromě struktury daňového zatížení a s tím spojené flexibility je pro podnikatele v souvislosti s daňovým zatížením důležitá také celková výše daně z příjmů a pojistného. Tabulka 27 uvádí, jak by vypadalo celkové daňové zatížení, pokud by manželka zůstala na rodičovské dovolené. Jelikož OSVČ využívá ve výpočtu paušální výdaje je uvedená částka stejná ve všech letech. Zatímco u s.r.o. se mění s výší odpisů a úroků z úvěru, které může společnost využít ke své daňové optimalizaci.

Tabulka 27 – Porovnání výše zdanění s.r.o. a OSVČ v Kč

	1. rok	2. rok	3. rok	4. rok	5. rok	6. rok
Optimistický						
S.r.o.	204 681	189 234	201 831	214 503	227 254	239 320
OSVČ	132 768	132 768	132 768	132 768	132 768	132 768
Realistický						
S.r.o.	142 381	126 934	139 531	152 203	164 953	177 020
OSVČ	103 689	103 689	103 689	103 689	103 689	103 689
Pesimistický						
S.r.o.	67 620	52 173	64 771	77 443	90 193	102 259
OSVČ	65 628	65 628	65 628	65 628	65 628	65 628

Zdroj: Vlastní zpracování

Ve všech případech vychází pro pana Nováka podnikání formou OSVČ výhodnější z pohledu úspory na daňovém zatížení. I když v pesimistickém scénáři není rozdíl tak velký, tak u realistického a optimistického scénáře je pro podnikatele poměrně velká úspora plynoucí z výběru nejvýhodnější formy podnikání. Jakmile by se manželka vrátila do zaměstnání a podnikatel by ji mohl využívat jako spolupracující osobu, stále by bylo výhodnější z daňového pohledu využít podnikání formou OSVČ.

Při posouzení podnikatelského záměru z pohledu daňového zatížení je tedy doporučeno panu Novákovi podnikat jako OSVČ, jelikož mu to přinese větší finanční úsporu jak z krátkodobého, tak dlouhodobého hlediska. Měl by využívat paušální daň v případě pesimistického scénáře bez ohledu na to, jestli je manželka na rodičovské dovolené nebo v zaměstnání. Jeho efektivní daňové zatížení by bylo 11,89 % a na dani a odvodech na pojistné by za rok odvedl 65 628 Kč. Jestliže by se pohyboval v realistickém scénáři, měl by využívat paušální výdaje a všechny slevy na dani, na které má nárok. Efektivní daňová sazba by se pohybovala na úrovni 13,09 % a ročně by odvedl na dani a pojistném 103 689 Kč. Pokud by se manželka vrátila do zaměstnání a přišel by o nárok na slevu na manželku, bylo by výhodné ji využít jako spolupracující osobu, tak aby jeho efektivní daňová sazba činila 14,98 % a zaplatil by ročně 118 682 Kč na dani z příjmů a odvodech na pojistném. Při optimistickém scénáři příjmů je podnikateli doporučen stejný postup jako u realistického scénáře příjmů. Díky tomu by se s manželkou na rodičovské dovolené pohybovala jeho efektivní daňová sazba na úrovni 13,38 % a roční daňové zatížení včetně pojistného by činilo 132 768 Kč. Optimistický scénář s manželkou zpět v zaměstnání

vykazuje efektivní daňovou sazbu 14,7 % a roční daňové zatížení 145 869 Kč. I přes to, že je podnikatel podnikající jako OSVČ povinen odvést daň z příjmů ve výši 15 % základu daně, a ještě pojistné na sociální a zdravotní pojištění, díky účinné daňové optimalizaci je schopen snížit efektivní daňovou sazbu takovým způsobem, že je její nejvyšší hodnota v optimistickém scénáři 14,7 %.

Ačkoli podnikatel získá finanční úsporu plynoucí z daňové optimalizace, musí počítat s platbou měsíčních záloh na sociální a zdravotní pojištění, které jsou více než polovina jeho daňového zatížení a nemůže se jim žádným způsobem vyhnout. Dalším doporučením je tedy pro podnikatele tvorba úspory, kterou by mohl zaplatit zálohy na pojistné v případě, že by nedostal včas zapláceno od svých zákazníků nebo by se dostal na chvíli do špatné životní situace a nemohl by se věnovat svému podnikání na maximum.

ZÁVĚR

Tato práce se zabývá vypracováním případové studie, která je zaměřená na daňovou optimalizaci podnikatelské činnosti ještě před zahájením podnikání, a to zejména z pohledu daně z příjmů a daňového zatížení práce včetně odvodů na pojistném. V rámci rešerše aktuální právní úpravy daně z příjmů jsou identifikovány jednotlivé oblasti pro uplatnění daňové optimalizace legální cestou. Je zde také vysvětlena metodika výpočtu efektivní daňové sazby, která je v práci použita jako hlavní měřítko pro porovnání daňového zatížení.

Teoretické poznatky jsou aplikovány na fiktivního podnikatele, který se pohybuje v oblasti projektového inženýrství. Příjmy podnikatele jsou vypočítány odhadem, podle skutečného vývoje cen za práci projektového inženýra na trhu. Výpočty jsou provedeny pro tři scénáře příjmů. Kalkulace nákladů vychází z informací, které byly poskytnuty osobami pohybujícími se v této oblasti podnikání. Protože je do nákladů zahrnuto také vozidlo Škoda Octavia financované úvěrem, jsou vypočítány zrychlené odpisy, které mohou být společně s úrokem z úvěru považovány za daňově uznatelné náklady.

V praktické části jsou nejdříve uvedeny možnosti daňové optimalizace pro fiktivního podnikatele Nováka, které jsou následně aplikovány při výpočtu daně z příjmů a daňového zatížení včetně pojistných odvodů. Významnou roli hraje v případě podnikání formou s.r.o. volba výplaty zisku ze společnosti, kde může dojít ke značným daňovým úsporám. Zatímco pro OSVČ je klíčový výběr paušální daně a paušálních výdajů. České daňové zákony umožňují uplatnění slevy na dani a daňové zvýhodnění, kterých může využít také podnikající subjekt. V práci jsou nastíněny jednotlivé slevy a jejich využití v konkrétních případech.

V poslední části diplomové práce jsou shrnuty poznatky z předchozích kapitol. Z výpočtů je graficky znázorněna struktura daňového zatížení u jednotlivých forem podnikání. Na závěr jsou také jednotlivé podnikatelské formy porovnány a určena nejvýhodnější varianta z pohledu daňového zatížení. Tato nejvýhodnější varianta byla vybrána pro situaci, kdy jsou uplatněny všechny nástroje daňové optimalizace.

Na základě provedených analýz a komparace jednotlivých zatížení je doporučena volba podnikání formou OSVČ. Pro projektového inženýra to znamená nejnížší daň z příjmů a odvody na pojistné. Vzhledem ke složení daňového zatížení však podnikatel musí počítat s poměrně vysokými odvody na sociální pojištění, které je potřeba platit na měsíční bázi. Na druhou stranu získá větší příjmy, než kdyby podnikal založením společnosti s ručením omezeným.

Navrhovaná optimalizační opatření jsou platná i do budoucna za předpokladu, že bude podnikatel vykazovat dostatečný zisk. Jestliže by došlo k razantní změně v příjmu nebo nákladů, než jaké byly odhadovány před začátkem podnikání, je potřeba na ně flexibilně reagovat.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Odborná literatura:

- BLECHOVÁ, Beáta, 2008. Charakteristika přístupů používaných v EU pro hodnocení efektivního daňového zatížení příjmů korporací. Teoretické a praktické aspekty veřejných financí: XIII. Ročník mezinárodní konference. Praha: VŠE ISBN 978-80-245-1378-2.
- CORDES, Joseph J. a Robert D. CORDES, Jane Gravelle, Ebel Gravelle 2005. The Encyclopedia of Taxation & Tax Policy. The Urban Insitute ISBN 978-08-7766-752-0.
- DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK, 2020. Daňová evidence podnikatelů 2020. Praha: Grada. ISBN 978-80-2711-035-3.
- DVOŘÁČEK, Jiří, 2010. Outsourcing a offshoring podnikatelských činností. Praha: C.H.Beck. ISBN 978-80-7400-010-2.
- FURNHAM, Adrian a Michael ARGYLE, 2000. The psychology of money, Londýn: Routledge. ISBN: 0-415-14605-4.
- GARSHENKO, Irina V, 2018. Optimization of the Taxation System: Preconditions, Tendencies, and Perspectives. Springer. ISBN 978-30-3001-514-5.
- HNÁTEK, Miloslav, ZÁMEK David, 2016. Daňové a nedaňové náklady. Praha: Esap. ISBN 978-80-905899-2-6.
- KUBÁTOVÁ, Květa, 2018. Daňová teorie a politika. 7. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7598-165-3.
- KLIMEŠOVÁ, Ludmila, 2014. Daňová optimalizace. Praha: Ústav práva. ISBN 978-80-87974-06-3.
- LÉNÁRTOVÁ, Gizela, 2000. Faktory vzniku daňových únikov. *Ekonomické rozhľady*. Bratislava, roč. 29, č. 3, s. 243. ISSN 0323-262X.
- MARKOVÁ, Hana, 2020. Daňové zákony 2020. Praha: Grada Publishing a.s. ISBN 978-80-271-1333-0.
- PELC, Vladimír, 2016. Daně z příjmů: s komentářem. 16. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG. ISBN 978-807-5540-119.

RIEGEL, Karel, 2007. Ekonomická psychologie. Praha: Grada Publishing a.s. ISBN 978-80-247-1185-0.

SRPOVÁ, Jitka, 2020. Začínáme podnikat s případovými studiemi začínajících podnikatelů. Praha: Grada Publishing a.s, ISBN 978-80-271-1528-0

ŠIROKÝ, Jan, 2008. Daňové teorie s praktickou aplikací. 2. aktualizované vydání. Praha: C.H.Beck, ISBN 978-80-7400-005-8.

Internetové zdroje:

Akont, 2019. Mezinárodní daňové plánování [online]. Akont trust Company s.r.o, [cit. 26.12.2020]. Dostupné z: <https://www.akont.cz/reseni/mezinarodni-danove-planovani.html>

Autodesk, 2021 [online]. Autodesk Inc. [cit. 26.12.2020] Dostupné z: <https://www.autodesk.cz/products/autocad/overview?term=1-YEAR>

ČAPEK, Jan, 2009. Daňové plánování ve spárech ducha zákona, 2. část. [online]. Wolters Kluwert ČR a.s. [cit. 25. 12. 2020]. Dostupné z: <https://www.dauc.cz/dokument/?modul=li&cislo=38928&rez=0&q=%C4%8Dapek%20da%C5%88ov%C3%A9%20pl%C3%A1nov%C3%A1n%C3%AD>

Československá obchodní banka, 2020 [online]. ČSOB [cit. 30.11.2020]. Dostupné z: <https://www.pruvodcepodnikanim.cz/clanek/spolupracujici-osoba-a-podnikani-manzelu/>

Česká správa sociálního zabezpečení, 2021 [online]. ČSSZ [cit. 20.02.2021]. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/web/cz/zalohy-na-pojistne-na- duchodove-pojisteni>

Česká správa sociálního zabezpečení, 2021 [online]. ČSSZ [cit. 20.02.2021]. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/-/minimalni-platba-pojistneho-na-nemocenske-pojisteni-bude-od-lednacin-147-kc>

Evropská komise, 2017. Omezení agresivního daňového plánování [online]. Evropská komise [cit. 27. 12. 2020]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/european-semester_thematic-factsheet_curbing-aggressive-tax-planning_cs.pdf

JANOVEC, Michal, 2015. Zneužití trhu jako zneužití práva [online]. Advokátní kancelář Janovec [cit. 26.12.2020]. Dostupné z: <https://www.akjanovec.cz/Publikace/Zneuziti-trhu-jako-zneuziti-prava/>

Sreality, 2021 [online]. Seznam.cz, a.s. [cit. 31.03.2021]. Dostupné z:
[https://www.sreality.cz/detail/pronajem/komercni/kancelare/praha-holesovice -
jablonskeho/3330899292#img=0&fullscreen=false](https://www.sreality.cz/detail/pronajem/komercni/kancelare/praha-holesovice-jablonskeho/3330899292#img=0&fullscreen=false)

ŠKRDLÍK, Josef, 2018. Nová digitální daň by pomohla narovnat trh, přes radu ale projde jen těžko [online]. Daňové reformy EU [cit. 26.12.2020]. Dostupné z:
[https://www.danovereformy.eu/korporatni-dane/articles/nova-digitalni-dan-by-pomohla-
narovnat-trh-pres-radu-ale-projde-jen-tezko](https://www.danovereformy.eu/korporatni-dane/articles/nova-digitalni-dan-by-pomohla-narovnat-trh-pres-radu-ale-projde-jen-tezko)

ŠKODA PLUS, 2021 [online]. Škoda Auto a.s. [cit. 15.03.2021]. Dostupné z:
<https://www.skodaplus.cz/public/cars?carId=Car-1689361&carsPerPage=1>

Tax foundation, 2020. Corporate Tax Rates around the World [online]. [cit. 22. 03. 2021].
Dostupné z: <https://taxfoundation.org/publications/corporate-tax-rates-around-the-world/>

VANČUROVÁ, Pavlína, 2014. Daňáři online: Portál daňových poradců a profesionálů [online]. Wolters Kluwert ČR a.s. [cit. 20.12.2020]. Dostupné z:
[https://www.dauc.cz/dokument/?modul=li&cislo=46803&rez=0&q=da%
C5%88ov%C3%A1%20%26%20optimalizace](https://www.dauc.cz/dokument/?modul=li&cislo=46803&rez=0&q=da%C5%88ov%C3%A1%20%26%20optimalizace)

Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR, 2021 [online]. VZP [cit. 15.03.2021]. Dostupné z:
[https://www.vzp.cz/platci/informace/osvc/vymerovaci-zaklad-a-vypocet-pojistneho/pro-koho-
neplati-povinnost-dodrzet-minimalni-vymerovaci-zaklad](https://www.vzp.cz/platci/informace/osvc/vymerovaci-zaklad-a-vypocet-pojistneho/pro-koho-neplati-povinnost-dodrzet-minimalni-vymerovaci-zaklad)

ŽUROVEC, Michal, 2019. Návrh zákona o digitální dani míří do sněmovny [online].
Ministerstvo financí České republiky [cit. 26.12.2020]. Dostupné z:
[https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2019/navrh-zakona-o-digitalni-dani-miri-do-
sn-36638](https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2019/navrh-zakona-o-digitalni-dani-miri-do-sn-36638)